

Janne Hokkanen

OPINNÄYTETYÖ

”ÄLÄ LUE TÄTÄ OPINNÄYTETYÖTÄ”

Osallistavaa julkista taidetta

Kuvataiteen ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Satakunnan ammattikorkeakoulu

2017

ÄLÄ LUE TÄTÄ OPINNÄYTETYÖTÄ - Osallistavaa julkista taidetta

Hokkanen, Janne

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Kankaanpään taidekoulu

Kuvataiteen ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Kesäkuu 2017

Ohjaaja: Ryhänen, Heli

Sivumäärä: 78

Liitteitä: -

Asiasanat: digitalisaatio, kyseenalaistaminen, julkinen taide, sosiaalinen media, robotisaatio, ilmastonmuutos, sivistyneisyys

---

Ihminen on täyttänyt urbaanit asuinympäristönsä erilaisilla normeilla, ohjeistuksilla ja kielloilla. Niiden kommentoiminen ja murtaminen huumoria ja sarkasmia hyödyntävän taiteen keinoin on parhaimmillaan ajattelua ja sosiaalista toiminnallisuutta edistävää. Taiteellani tavoittelen katsojien ajatustyön aktivoitumista. Teoksissani käyn keskustelua yhteiskunnallisista ajankohtaisilmiöistä ja niiden yhteydestä sosiaalisen median käyttöön.

Kuvailen opinnäytetyössä yksityiskohtaisesti teosten taustoja, sitä miten ne syntyivät ja mitä niiden sanomasta on oleellista tuoda ilmi. Yksi teoksista kommentoi, kuinka julkisilla paikoilla ihminen pyrkii sulkeutumaan älypuhelimien ruudun taakse toisten ulottumattomiin. Toinen teos taas korostaa ihmisyyden parhaita puolia, kuten toisen empaattisen kohtaamisen, kehottamalla kiltteyteen ja huomaavaisuuteen. Kolmas teos käsittelee ihmisten kuplaantumista, mikä tuhoisimmillaan voi estää meitä unelmoimasta.

Opinnäytetyössäni tuon esiin kyseenalaistavia huomioita maailman tilasta ja kuvaan julkisen taiteen tekemisen suunnittelu- ja toteutusprosessia. Havainnollistan yksityiskohtaisesti työvaiheitani ja tapoja rakentaa yhteistyötä kaupungin eri toimijoiden kanssa. Loppupuolella opinnäytetyötä ympäristölähtöinen kehittymiseni perustuu etnografiseen analyysiin eli ihmisiltä havainnoituihin reaktioihin sekä avoimiin haastatteluihin näyttelystä.

Opinnäytetyöni on kohdistettu mm. kuvataiteen opiskelijoille ja kaikille niille, joilta löytyy kiinnostusta julkisen taiteen luomiseen, hankkimiseen, tukemiseen, rahoittamiseen ja erityisesti kohtaamiseen urbaanissa ympäristössä.

DO NOT READ THIS THESIS - Participatory public art

Hokkanen, Janne

Satakunta University of Applied Sciences

Kankaanpää Fine Arts Campus

Fine Arts Master's degree

June 2017

Director: Ryhänen, Heli

Number of pages: 78

Attachments: -

Key words: digitalization, questioning, public art, social media, robotization, climate change, civilization

---

People have filled their urban environments with various rules, guidelines and prohibitions. Using art as a way of sarcastically and humorously commenting and breaking these conventions can at its best provoke our thinking and advance social participation. To me art is a fine tool to influence in how to activate viewer thinking process. In my work, I will generate dialogue of current societal phenomenon in relation to social media.

Both the background and the message of my work are systematically explicated. One piece comments smartphone caused public space isolation, the other one raising positive aspects of humanity through imperative of kindness and empathy. The third piece warns people not to become imprisoned in their personal bubble as it might forbid us from daydreaming.

The structure of my thesis is as follows. Firstly, I bring forth observations concerning current global situation. Secondly, I describe how public art projects are planned and organized in cooperation with a different range of agents. Thirdly, I demonstrate the working phases behind my work. Lastly, I evaluate how my personal growth as an artist has transformed due to viewers' open interviews and spontaneous reactions.

My thesis work has been focused for art students and for all those who find interest in creating, acquiring, supporting, funding public art, and especially encountering public art in urban environments.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	5
<u>2. Kuvataiteilijan valmius haastaa katsojaa</u>	7
2.1 Paras näyttely... koskaan	7
2.2 ”Minä, minä, minä osio”	8
2.3 Tutkivan taiteilijan rooli	10
2.4 Huumorin muodostuminen kyltteihin	11
<u>3. Opinnäytetyön lähtökohdat, konteksti ja suunnittelu</u>	12
3.1 Opinnäytetyön menetelmää ja teoreettista taustaa	12
3.2 #Kylttitempauksen lähtökohdat ja suunnittelu	14
3.3 Sosiaalisen median yhteys ja medialukutaito	16
3.4. Algoritmit osana polarisoituvaa sosiaalista mediaa	20
3.5 Journalistien vastuu	21
3.6 Polarisoitunut tiedon levitys ja viihteellistyminen	22
<u>4. Työelämäyhteys, toteutusta, valmistusta ja ripustusta</u>	24
4.1 Opinnäytetyön työelämäyhteys	24
4.2 Atk – graafinen suunnittelu	26
4.3 Heterogeeninen ryhmä apuna	27
4.4 Veistoksien valmistusmateriaalit ja erilaiset vastuullisuusasiat	28
4.5 Liikennemerkkitoimisto, printtaus, teippaus ja ripustus Hämeenpuistoon	29
<u>5. Kaikki kortit... ei vaan kyltit esiin</u>	30
5.1 Kyltit ja niiden sanomien taustat	30
<u>6. Aineiston keruu ja etnografinen analyysi</u>	45
6.1.1 #Kylttitempauksen vaikutuksia	45
6.1.2 Etnografisen analyysin merkitys	46
6.2 Katsojien haastattelut ja näyttelyn havainnointi sosiaalisessa mediassa	46
6.3 Ihmisten havainnointikyvyt julkisessa puistossa	60
6.4 Tempauksen aiheuttamat lieveilmiöt	61
6.5 #Kynttilättempaus ”Älä nosta kylttiä” - kyltille	63
6.6 Performanssi Tampereen-päivänä	64
<u>7. Tulevaisuuteen tähtääminen</u>	66
7.1 #Ilmoitustempaus Tampereelle kesälle 2017	66
7.2 #Ilmoitustempaus lisätyssä todellisuudessa	68
7.3 #Ilmoitustempaus työpaja Kaupunkijamboree tapahtumassa	70
<u>8. Loppupohdintoja ja työn loppuunsaattaminen</u>	71
8.1 Kaikella on merkityksensä	71
8.2 Yhteistyössä ”mielenkohentajat”	72
8.3 Yhteistyötahoille kiitokset ja oppimisprosessista	73
9. Lähteet	76

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä käyn läpi työelämän kehittämishanketta; julkisen taiteen projektiani nimeltään #Kylttitempaus. Toteutan siitä laadullista tutkimusta, jossa tutkimisen ja observoinnin kohteena on oman taiteen kehittyminen ympäristölähtöisesti. Voidaan siis todeta, että opinnäytetyössä on myös etnografisia piirteitä, jotka ilmenevät omalla osallisuudellani tutkimuksellisessa prosessissa ja perustuvat ihmisiltä havainnoituihin reaktioihin sekä avoimiin haastatteluihin näyttelystä (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto 2014).

Käyn lisäksi läpi kehittämishankkeen vaiheita, toimijoita, yhteistyökumppaneita, materiaaleja ja aineistoja, kuten toimintani dokumentointeja valokuvien ja kirjoituksien, sekä analyyseja ja itsereflektioita prosessin eri vaiheista. Yhteisötaiteellinen merkitys #Kylttitempauksella on saada ihmiset aktivoitumaan arkiympäristössään liikennemerkkien viesteistä ja keskustelemaan niiden herättämistä ajatuksista julkisesti Tampereella ja sosiaalisissa medioissa.

Opinnäytetyössä haluan esitellä julkisen taiteen osallistavuutta ja laajan yhteisön aktivoimista taideprojektillani, joka koskettaa koko yhteiskuntaa. Julkiselle taiteelle on yleisesti kysyntää Suomessa, kuten Suomen taiteilijaseuran TNS Gallupilta tilaamasta kyselytutkimuksesta käy ilmi. (Jaakko Hyry. 2016) Jopa 75% kaikista suomalaisista haluaa taidetta arkeensa.

(<http://prosenttiperiaate.fi/wp-content/uploads/Kyselytutkimus-2016.pdf>)

Kyselytutkimuksen mukaan Tamperelaisista jopa 78% haluaa julkista taidetta arkiympäristöönsä, joten julkisen taiteen projektilleni oli kysyntää kaupunkilaisilta, sekä näin ollen myös päättävältä elimeltäkin. (<http://artists.fi/ajankohtaista/kyselytutkimus-julkinen-taide/>)

Julkisen taiteen projekti #Kylttitempauksella pyrin itse kehittymään minulle uuteen tapaan keskustella taiteen keinoin. Tavoitteena on ollut kehittää omaa ajattelua ja ammatillista osaamista siten, että uusien taideprojektien esittely olisi luontevaa. Kyse on toiminnallisesta oppimisesta, jota nykyisin työelämässä tarvitaan ja se on merkittävä ammatillinen kvalifikaatio.

Taideprojekti #Kylttitempaus koostui Tampereen Hämeenpuistoon pystytetyistä yhteensä 39:stä erillisestä liikennemerkistä. Yhteensä yhdessätoista varressa oli jokaista vartta kohden

kahdesta neljään merkkiä. Kylttejä oli sijoitettuna kävelykadun hiekkaväylän sivuille noin 15 metrin välein toisistaan.

Osallistava julkinen taidenäyttely tuli ihmisten keskuuteen eikä ollut suljettuna gallerioihin tai museoihin vain taidemaailman edustajia tai taidemaailmaan perehtyneitä varten.

Opinnäytetyöni keskeisiä tavoitteita on kannustaa myös muita taiteilijoita osallistamaan ja aktivoimaan ihmisten mieliä julkisella taiteella. Toiminnallista opinnäytetyötä tehdessä on huomioitava erilaiset toimijat. Käyn läpi sisältöjä, käsitteitä ja kontaktien luomista eri toimintatahoihin, joiden kanssa toimin vuosien 2015 – 2016 välillä. Niiden mukanaolo vahvisti ja lopulta mahdollisti koko hankkeen onnistumisen tekstissäni ilmenevässä isossa mittakaavassa. Tavoitteena on myös edesauttaa muita taiteilijoita ottamaan rohkeasti kontaktia ja esittämään taideprojektejaan tai pysyviä julkisia teoksiaan julkiseen tilaan.

Opinnäytetyössä toteutan myös etnografisen tutkimuksen piirteitä. (Anttila. 2005.) Pyrin kuvaamaan mahdollisimman tarkasti ihmisten toimintaa näyttelyn yhteydessä Hämeenpuistossa ja millaista palautetta koko taideprojekti sai osakseen niin yksityisissä keskusteluissa itselle uusien henkilöiden kanssa, sekä internetin eri sosiaalisten medioiden palveluissa, kuten Facebookissa, Instagramissa ja Twitterissä. Tämä kaikki pitää siis sisällään keskusteluja, arviointeja esim. blogeissa, saatua vertaistukea kollegoilta, sekä palautteen vastaanottoa katsojilta. Olen pyrkinyt selaamaan sosiaalista mediaa hyvin paljon koko projektia varten useiden erilaisten mielipiteiden, väitteiden ja kuvakerronnan kartuttamiseksi. Käsitellen työssäni sosiaalista mediaa ja käytän siitä usein sen lyhennettä, eli somea. Kaikki tämä on vaikuttanut taiteellisen toimintani kehittämiseen, ja jo uuteen taideprojektiin, jatko-osaan työnimeltään #Ilmoitustempaus, joka toteutetaan yhteensä 15 eri paikkaan Tampereella kesällä 2017.

Viittaan myös opinnäytetyössä teoksiin ja taideprojekteihin, jotka olivat havainnollistavia ja avuliaita hypätessäni uusille alueille taiteen kentällä. Kaikki mielipiteet ovat omiani, mikäli en erikseen siitä mainitse. Oma subjektiivista näkökulmaa pyrin toteuttamaan moraalisesti ja eettisesti korkea tasoisesti, sillä tiedostan, että oman työni tutkijana objektisuuden säilyttäminen on haasteellista ja voi tuottaa vääristynyttä näkökulmaa tutkimukseen mm. ihmisten reaktioista. Olen hyvin helposti innostuva persoona oman taiteen parissa, mutta pyrin parhaan osaamiseni mukaan tarjoamaan seurauksia ja tuloksia, joita lukija voi kriittisesti arvioida.

Toivon, että opinnäytetyöni hyödyttäisi opiskelijoita ja kaikkia niitä, jotka ovat kiinnostuneita julkisesta taiteesta ja sen esillepanon eri mahdollisuuksista. Samalla toivon herättävänä ajatuksia ja ymmärrystä minusta ihmiselämälle ja koko eläinkunnalle merkittävistä aiheista. Jos se vaikka herättäisi jonkun uinuvaa empatiakykyä ja asioiden kyseenalaistavuutta, korottaisi omien mielipiteiden ja argumenttien merkittävyyttä, sekä kaikkea tätä käsiteltynä pikku huumorinkukintojen kera. Opinnäytetyöstäni löytyy kylttien kaltaisia kehotuksia oikealta laidalta, kuten seuraava.

”ÄLÄ MIETI MITÄÄN LUETTUASI TÄMÄN”

2 KUVATAITEILIJAN VALMIUS HAASTAA KATSOJAA

2.1. Paras näyttely... koskaan

#Kylttitempaus on kaikkien aikojen menestynein julkisen taiteen näyttely maailmassa. Niin on moni sanonut, uskokaa minua. Se on *valtavan* (engl. *huge*) upea diili. Olen isosti (engl. *bigly*) voittajatyyppiä. Olen saanut puhelinsoiton erittäin luotettavalta lähteeltä, jonka mukaan näyttelyni on valittu New Yorkin ensi vuoden biennaaliin pääteoskokonaisuudeksi. Uskokaa minua. Se tulee olemaan *valtaisaa!*

Näin varmaan sopii sanoa nyt, kun elämme totuuden jälkeistä aikaa?

Vuosien 2015 – 2017 aikana, jolloin toteutin #Kylttitempaus -taidenäyttelyn ja kirjoitin tämän opinnäytetyön kirjallisen osuuden, olemme alkaneet elää jälleen niin kutsuttua ”totuuden jälkeistä aikaa”. Aikaa, jolloin ihmiset eivät tunnu kykenevän kriittiseen ajatteluun, vaan mitä tahansa internetiin kirjoitettua tekstiä voidaan pitää totena. Ei oteta selvää lähteistä ja uskotaan helpommin sosiaalisessa mediassa samanhenkisten ihmisten levittämiin kuulopuheisiin ja jaetaan näitä paikkaansa pitämättömiä juttuja eteenpäin pitkin internetiä.

Tässä oma lukunsa ovat ihmiset, joilla mielipide ja faktuaalinen tieto tai väite ovat sama asia, eikä asioiden taustoja edes haluta selvittää, ettei vain oma mielipide häiriinny.

Informaatiotulva on tietoyhteiskunnassamme aivan ylitsevyöryvää, joka onkin suurin ”totuuden jälkeisen ajan” syy sekä mahdollistaja.

Huoli ”totuuden jälkeisestä politiikasta”, jossa faktat, perustellut näkemykset ja tiede jäävät huhujen, salaliittoteorioiden ja suoranaisten valheiden jalkoihin, on syytä ottaa vakavasti. Tällaista toimintaa on ollut pitkin maailman historiaa, kun poliitikot ajavat omaa ideologiaansa kansalle populistisesti, ilman järkiargumentteja ja faktoihin pohjautuvia väitteitä. Jos seuraukset ovat, että tutkimus, koulutus ja tieteen ymmärrys ajetaan alas, ollaan tiellä kohti autoritääristä valtaa. On pelottavaa, jos maailmanlaajuisesti leviää kehitys, jossa lobatut poliitikot ja yritykset pyrkivät vaikuttamaan tieteellisen tutkimuksen sisältöön ja rahoitukseen. Mitä jos yliopistot alkavat tuottaa vain vallalle soveliasta tutkimuksellista tietoa.

Onneksi faktoiltaan paikkaansa pitävälle ja syvällisille analyyseille on tilausta. Totuuden jälkeisen ajan suurin voittaja voisikin lopulta olla totuus.

2.2. ”Minä, minä, minä-itse osio”

Fenomenaalinen maailma on avoin, kun mielestä löytyy kyltymätön tiedonjano ruokkimassa ajatuksia, siitä mitä ottaisi käsiteltäväksi, kun halu on kertoa myös kokemusmaailmansa kautta.

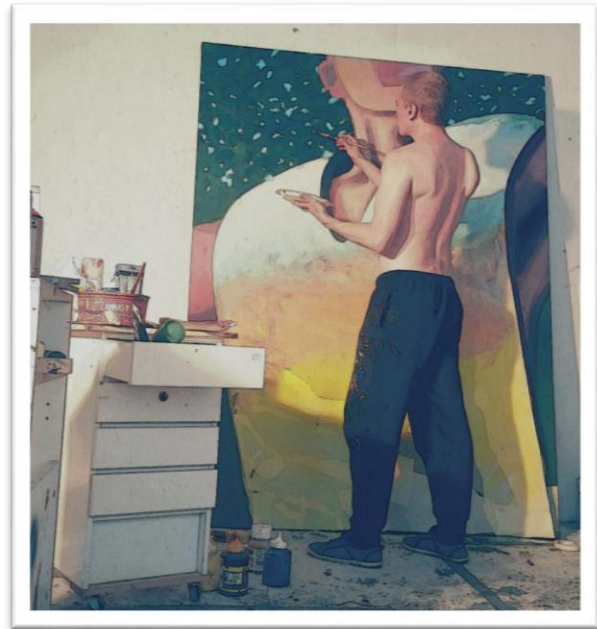
Peilaan tässä osiossa omia tuntemuksiani sosiaalista mediaa kohtaan, sekä pohdin somen vaikutuksia ihmisten egoistisiin tavoitteisiin elämässä. Sosiaalisen median käytön on tutkittu olevan haitallista ihmisille mielenterveyden ja hyvinvoinnin osalta. Tämä huolestuneisuus näkyy läpi opinnäytetyön, mutta pyrin suhtautumaan somen käyttöön, myös huumorilla, kuten tein näyttelyssäni. Nämä ovat tarkoitukseni sille, miksi halusin toteuttaa niin erilaisen projektin verrattuna kaikkeen muuhun mitä olen tehnyt aiemmin.

Minä, minä, minä-lähtöisessä sosiaalisessa mediassa ihmiset luovat nykyään itsestään brändejä, joilla tekevät rahaa. Muun muassa Instagramissa ihmiset, jotka saavat paljon seuraajia, siis kymmeniä tai satoja tuhansia, valjastetaan eri tavoin mainostamaan erilaisia

tuotteita. Usein tähän liittyy se, että ihmiset suostuvat mainostamaan tuotetta sen vaatimalla tavalla ja se tarkoittaa usein pintansa paljastamista. Vastaani on tullut valtavat määrät kuvia, joissa esim. eri tee-merkkejä mainostetaan paljastavissa trikoissa tai bikineissä.

Tämän olen tiedostanut omasta toiminnastani, että pyrin saamaan seuraajia ja kontakteja, ja sitä kautta hyötyjä eri toimintoihin taiteen parissa. Nauroin tälle julkaisemalla kuvan Instagramissa testaten ihmisten somekäyttäytymistä. Kuvassa esiinnyn pintaa paljastaen maalaamassa teosta ja kirjoitin hyvin sarkastisia hashtageja kuvan oheen. Kuten #lovemylife #outfitoftheday #instagood #paintingmotivation #paintnesslifestyle #nopaintnogain #boyswhopaint #paintfreak. Nämä ovat isolta osaltaan sanakäänteitä hashtageista, joita löytyy yleensä tuotteiden myyntikuvista.

Kolikon kääntöpuolella on tosiaan oikea huolestuminen somen käytön vaikutuksista etenkin lasten ja nuorten elämään. Tässä juuri tehdyn englantilaisen tutkimuksen tietoja viiden somekanavan, Facebookin, Instagramin, Snapchatin, Youtuben ja Twitterin vaikutuksista.

”Kyselyyn osallistuneita lähes 1500 14 – 24 vuotiaita nuoria pyydettiin arvioimaan viiden sosiaalisen median muodon vaikutuksia 14 erilaiseen terveys- ja hyvinvointiperusteiseen tunnusmerkkiin, näitä olivat mm. vaikutukset uneen, ahdistukseen, masentuneisuuteen, yksinäisyyteen, itsetuntoon, kiusatuksi tulemiseen, kehon kuvaan ja paitsijäämisen pelkoon (Fear of missing out).”

Sosiaalisen median viidestä kanavasta ainoastaan Youtubella arvioitiin olevan myönteinen vaikutus. Instagram sai kaikkein kielteisimmät pisteet. Sen arvioitiin vaikuttavan huonosti seitsemään 14 kategoriasta, erityisesti huonoja olivat sen vaikutukset uneen, kehon kuvaan ja paitsijäämisen pelkoon - sekä kiusatuksi tulemiseen ja ahdistuneisuuteen, masennukseen ja

yksinäisyyden tunteeseen. Instagramin hyväksi puoliksi nuoret mainitsivat kuitenkin myös itseilmaisun, itsetietoisuuden ja emotionaalisen tuen.

Kummallista kyllä, isobritannialainen psykologisen lääketieteen professori totesi kuitenkin, että tutkimuksen tulokset olivat liian yksinkertaisia ja epäoikeudenmukaisesti syyttivät sosiaalista mediaa monimutkaisista syistä, miksi niin monien nuorten mielenterveys kärsii. Professori Sir Simon Wessely, Royal College of Psychiatrists laitoksen puheenjohtaja, sanoi:

"Olen varma, että sosiaalisella medialla on roolia ihmisten onnettomuuteen, mutta sillä on niin monia etuja kuin on negatiivisiakin puolia. Meidän on opetettava lapsia selviytymään kaikista sosiaalisen median näkökulmista, niistä hyvistä ja huonoista, sekä auttaa heitä valmistautumaan näihin yhä digitalisoituvassa maailmassa. On suuri vaara syyttää vain välinettä viestin sijaan."

(<https://www.theguardian.com/society/2017/may/19/popular-social-media-sites-harm-young-peoples-mental-health>)

2.3. Tutkivan taiteilijan rooli

Rajaan opinnäytetyössäni näyttelyni *julkisen taiteen* käsitteen alle. Taideprojektini menee niin usean käsitteen ja taiteenlajin alaisuuteen, että olen saanut pohtia millä käsitteellä sitä avaisin. Jätän yhteisötaiteen ja ympäristötaiteen taidemuodot pois niiden limittyessä toisiinsa paikoin. Kumpaakin taiteenlajia löytyy taideprojektistani, mutta pystyn keskittymään terävämmin oman projektin pohtimiseen kirjallisuuden ja muiden tekemien julkisten teosten esittelyn kautta. (<http://prosenttiperiaate.fi/kasitteet/>)

Tavoitteenani on näyttelylläni saada aikaan katsojissa aktivoitumista ajattelutyöhön yhteiskunnallisista asioista ja ilmiöistä. Koen, että taide kykenee luomaan merkityksiä katsojan sydämeen ja mieleen. Se voi avata keskustelua tuntemattomasta ja haastavista asioista. Suoranaisia vastauksia yhteiskunnallisiin asioihin en ole alleviivannut teoksissani, enkä tule osoittelemaan vastauksia opinnäytetyöllä kaikkiin kysymyksiin, joita esitän teoksillani. Kuvataiteen vaikutuksia hyvinvointiin on se diskurssi, jota toivoin laajan näyttelyni aiheuttavan yhteisön parissa. Ihmisten passivoiva vaikutus olisi antiteesi koko

taideprojektille. Tutkivana taiteilijana pyrin kuvaamaan aktivoivan tavoitteeni toteutumista tai toteutumattomuutta.

Taiteesta puhuminen ei ole vain taiteen asiantuntijoiden tehtävä tai yksinoikeus. Siitä keskusteleminen voi saada aikaan dialogia ihmisten välille, rohkaista ajattelutyöhön ja kyseenalaistamiseen jostain mikä on tuntunut hankalalta yhteiskunnassa. Tutkivana taiteilijana halusin alun alkaen osallistavalla taiteella olla myös dialogissa katsojien kanssa, joten lähtökohdat olivat mainiot lähtiessäni tekemään tätä opinnäytetyötä.

2.4. Huumorin muodostuminen kyltteihin

Olen pienestä pojasta saakka ollut komediaviihteen ystävä. Nuorempana nautin englantilaisesta huumorista, kuten komedioista tyyliin; Monty Python, Black Adder, Smith & Jones, Not the Nine O'Clock News, joissa kaikissa oli tavalla tai toisella otettu yhteiskunnallisia asioita käsittelyyn sarkastisesti tai parodioiden.

Omia komiikan mestareina pitämiäni näyttelijöitä ovat mm. John Cleese, Rowan Atkinson, Peter Sellers ja Robin Williams. Stand-up koomikoista mm. Don Rickles, George Carlin ja Jim Gaffigan. Näistä koomikoista kaikki harjoittavat komiikkaa hyvin eri tavalla. Carlin oli urallaan poliittisesti latautunut yhteiskunnallisista asioista ja kirvoitti huumoria mm. ihmisen psyykestä. Gaffigan keskittyy paljon kevyempiin aiheisiin, yleismaailmaisempiin ilmiöihin ja yhdysvaltalaiselle elämänlaadulle naureskeluun.

Keskusteluohjelmien poliittisen satiirin puolelta lempijuontajiani ovat Stephen Colbert, Jon Stewart ja tämän seuraaja Trevor Noah, sekä englantilainen John Oliver.

Vuonna 2017 edesmennyttä Don Ricklesia seurasin usein vieraana eri yhdysvaltalaisissa myöhäisillan keskusteluohjelmissa. Hänen vieraillessaan huumori suuntautui yleensä suoraan henkilöihin, joita hän kohtasi mittavalla urallaan mm. Stand-up kiertueilla. Amerikassa hän oli hyvin suosittu, koska hänen loukkaavasti päälle käyvä koomisuutensa ihmisiä kohtaan oli toteutettu aina lämmöllä. Harvat ovat osanneet toteuttaa komiikkaa vastaavalla tavalla. Se toi hänelle myös lempinimen Mr. Warmth (suom. herra Lämpöisyys). Vastaavaa lämpöä halusin välittää myös tempauksessani, vaikka sanoma teoksissa oli paikoin päällekkäystä ihmisiä kohtaan.

3 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT, KONTEKSTI JA SUUNNITTELU

3.1 Opinnäytetyön menetelmää ja teoreettista taustaa

Tässä opinnäytetyössä käyn läpi työelämän kehittämishanketta; julkisen taiteen projektiani nimeltään #Kylttitempaus. Aineiston keruun toteutan laadullisen tutkimuksen menetelmin, observoimalla ja keräämällä yleisön/katsojien/kokijoiden palautetta julkisista medioista sekä avoimista haastatteluista tutkimuspaikalla, Hämeenpuistossa ja lähiympäristössä. Myös Tampereen taidemuseon näyttelypäälikkö Tapani Pennanen kertoo yhteistyöstämme. Pääkohdat katsojien palautteesta tulee esille *tutkimuspäiväkirjastani*. Asetin muutamiksi tavoitteiksi, että opinnäytetyössä käsittelisin taiteellisten ja sosiaalipsykologisten lähtökohtien eheyttämistä yrittäessäni jatkossa osallistaa ihmisiä julkisella taiteella, sekä parantaa filosofisia, poliittisia, ja kulttuurisia sidonnaisuuksia julkisen taiteen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

#Kylttitempauksen liikennemerkkien sanoma on kahtiajakautunutta. Toisesta suunnasta ihmiset kohtaavat positiivisia, kannustavia asioita, ja vastaavasti toisesta suunnasta negatiivisia ja kieltäviä asioita. Usein saman asian vastakohta tai vastakkainen väite. Kummastakin suunnasta nähtynä merkkien sanoma muuttuu humoristisemmaksi.

#Kylttitempauksen ideana on haastaa katsojaa miettimään, kuka oikeasti viestii, sekä kysyä, missä ovat myös ne kuuluisat harmaan sävyt vastakohtien väliltä.

Kysymykseen ”*Kuka oikeasti viestii?*” sisältyy myös sosiaalisessa mediassa vakavaksi ongelmaksi muodostunut disinformaation ja vale uutisten jako. Tähän löytyy viitteitä teosten kumotessa toisiaan erilaisin väittein, joka vaikuttaa olevan oleellista disinformaation levityksessä. Niiden jakaminen on omien havaintojeni mukaan lisääntynyt huomattavasti, tehdessäni Kylttitempausta 2015-2016 ja opinnäytetyötä kirjoittaessa vuosien 2016-2017 välillä. *Tavoitteena on osoittaa kompromisseihin kykenemisen merkitys keskustelutaidoissa, ja sellaisen faktoihin perustuvan analysoinnin tarve, jossa huomioidaan harmaan sävyt mustan ja valkoisen välillä.*

Kyltit tarjoavat katsojalle kuvanlukutaidollisesti konnotaatioita, eli katsojan sisäiset tuntemukset ja kulttuuriset arvot heräävät liikennemerkkien muistuttaessa aitoja yhteiskunnan peruspilareita.

(<https://viestintatieteet-wiki.wikispaces.com/Kuvanlukutaito>) Kyltit sisältävät haasteita käskiessään ja erityisesti kannustaessaan katsojaa toisenlaisella sanomalla. Liikennemerkkien tarjotessa lähtökohtia ja vihjeitä ajatustyölle, ovat seurauksena muodostuva ”ravistelu” ja pieni hämmennys toivomiani mahdollisuuksia. Katsoja laatii niitä kokien teoksen. Näin esille tulee taiteelle perinteinen kysymys, missä on itse taide? Teoksessa, tekijän intentiossa, katsojan kokemuksessa? Netissä kiertävä meemiteksti kokoaa ajatustani, josta tässä vapaa suomennokseni; ”Taiteen tulisi herätellä hyvinvoivaa ja lohduttaa häiriintynyttä.” Eli ”*Art Should Disturb the Comfortable and Comfort the Disturbed*”

Monitulkinnalliset ja yllätykselliset kyltit ottavat osaa keskusteluun, joka jatkuu kylttien osalta digitaalisesti sosiaalisessa mediassa kylteistä löytyvän hashtagin avulla: #Kylttitempaus. Somessa osa tempauksen merkityksellisyyttä muodostui ihmisten kuvajaoista ja uutisjaoista, joita on tullut vielä vuoden 2017 puolella, kuten oheisessa kuvassa näkyy. *Kyseenalaistavuus on vahva itseisarvo #Kylttitempauksen teoksiin ja myös tähän opinnäytetyöhöni.*

(Kuva:@PiiJaska)

3.2. #Kylttitempauksen lähtökohdat ja suunnittelu

Olemme ympäröineet urbaanin maailmamme erilaisilla säännöillä, ohjeistuksilla ja kielloilla. Niiden lainalaisuuksien murtaminen ja kommentoiminen taiteellisena interventiona on hedelmällistä ja ajatuksia herättävää, kun asiaa tarkastelee huumorin ja sarkasmin kautta. Tavoitteenani on vastakkain asetella vakaviakin asioita ja taas yhdistää kaksi toisistaan eriävää asiaa sarkastisella otteella.

Idea julkisiin teoksiin ja julkisen tilan käyttöön ottamiseen syntyi ripustaessani siihen mennessä merkittävintä näyttelyäni Helsingissä taidegalleria Ruplaan toukokuun lopulla vuonna 2015. Seurasin ihmisten ohikulkua isosta ikkunasta Helsinginkadulla; usealla ohikulkijalla tuntui olevan päät painuksissa. Kuvastiko tuo ilottomuus vaalien jälkeistä turhautumaa? Syntyi halu vaikuttaa jotenkin positiivisesti ja kääntää ihmisten ajatuksia elämänilon ja -halun herättämiseksi. Idean muodostaminen toi mukanaan spontaanin tarpeen kohentaa ihmisten mielialaa huumorin avulla. Se tuntuu parhaiten tavoittavan nykyajan ihmisten monin ärsykkein häirittyä, kuormitettua ja jopa turtunutta keskittymiskykyä asioihin.

Alun alkaen idea oli tehdä sarkastisilla kommenteilla voimistettuja kieltoja kadulle, jotka menisivät jo naurettavan yli kieltävyydessään. Kiellot olisivat olleet eri tavoin esillä liikennemerkkeinä, teippeinä maassa ja muina esteinä siten, että kulkeminen niiden ohi olisi lähes estynyt. Melko nopeasti idea lähti jalostumaan ja kehittyi kahdesta suunnasta lähestyttäviin liikennemerkkeihin, jotka eivät tukkisi katua. Idea iski nimenomaan sosiaalista mediaa turhautuneena selatessa, kun uutisvirta tarjosi tasaisesti moraalikäsitteilleeni positiivisempia ja negatiivisia aiheita maailmasta.

Esille tulisi selvästi myös positiivisempaa sanomaa, kuin aitojen liikennemerkkien tarjotessa lähinnä vain sääntöjä, kieltoja tai ohjeistuksia ihmisten ohjailemiseen. Kysyin aluksi usein itseltäni, saisinko tällä aikaan hyväntuulisuutta ja hyvinvointia sarkastisella huumorilla, jota kohdistin katsojiinkin mm. suomalaisuuden piirteille nauraessa. Se oli lopulta hyvin kutkuttava kipinä ajatustyöhön. Itseäni huvittavanut piirre on se, kun suomalaiset ovat mielestäni toisia eurooppalaisia kansoja tunnollisempia noudattamaan liikennemerkkien kehotuksia tai määräyksiä. Sille nauraminen toi mukanaan idean, että sarkastista huumoria voisi kohdentaa myös *suomalaisuuteen* yleisesti.

Iltalehti, 30.7.2014. Otsikolla ”Tämä saa jo autoilijan raapimaan päätään!”

Minulle tuli vastaan Facebookissa jonkun kaverin jakamana uutinen kielletyistä ajosuunnista ja kuvan näkeminen vahvisti ajatuksiani viedä tämä projekti eteenpäin:

http://www.iltalehti.fi/autot/2014073018529701_au.shtml

Huomionarvoista on Iltalehden jutun jakaminen Facebookiin. Yli 6500 jakoa kertoo paljon suomalaisten ilosta jakaa kummallista viihdeutista liikennemerkeistä. Itselleni Iltalehti ja -sanomat edustavat roskalehdistöä ja pyrin yleensä olemaan lukematta niitä. Tämä oli hienoinen poikkeus, sillä lehtien kaltainen viihdeutinen tarjosi ajatuksia ja inspiroi projektia.

Kuvakaappaus Iltalehden sivuilta.

Sarkasmi on suosittu huumorin useista lajityypeistä. Päätin rajata sarkasmista sen loukkaavaa luonnetta, sekä jättää vähemmälle satiiria, ironiaa ja erityisesti parodiaa. Erityisesti halusin välttää parodista tapaa, jota on usein käytetty populaarikulttuuriin viittaavissa liikennemerkeiksi tehdyissä taiteellisissa teoksissa. Esimerkkinä Monty Pythonin kuuluisan ”Ministry of Silly Walks” sketsin hahmo, joka on astumassa yli suojatietä kummallisella kävelytyylillä.

Ensimmäisenä ideanani oli toteuttaa tempaus Kuninkaankadulle eli kävelykadun varteen. Kadun omistajuus oli siirtynyt yksityiseen omistukseen ja sitä oli haastavampi saada näyttelypaikaksi. Huomasin myös alkuvuodesta, kuinka erilaisia remontteja alkoi tulla

kävelykadun varteen. Näin ollen aloin miettimään toista paikkaa ja ensimmäinen ajatus mihin tempaus voisi sopia, oli Hämeenpuiston kävelyosuus eli hiekkaväylä. Lähdin kävelykadulta suoraan puistoon katselemaan mahdollisia sijoituksia.

Kuvista liikennemerkeissä (kylteissä) halusin jo alusta alkaen tehdä ikään kuin vakavasti otettavia pilapiirroksia alkuperäisistä liikennemerkeistä. Kummankin, sekä positiivisen että negatiivisen suunnan kylttien väritykset vaihtelivat alussa hyvin paljon. Aluksi tein luonnoksia aivan aidoilla värimääritelmillä eli kieltokylteissä oli väreinä musta, keltainen ja punainen, sekä toisissa perinteiset valkoinen ja sininen.

Kun Tampereen Hämeenpuisto varmistui näyttelypaikaksi, luimme kaupungin Kiinteistötoimen toimistosihteerin Erja Parkkalin kanssa tieliikennelakia ja sieltä löytyi kohta, jossa kiellettiin aitojen värien käyttö. Sijoittelukin piti hoitaa niin, etteivät autoilijat häiriintyisi kaupunkitilassa erilaisista kylteistä. (Erja Parkkali toimitti luvat näyttelylle.)

56 §

Häiritsevän tai luvattoman laitteen asettaminen tielle

Tielle tai sen välittömään läheisyyteen ei saa asettaa merkkiä, kilpeä tai muuta laitetta, jonka voi erheellisesti käsittää liikennemerkeksi tai muuksi liikenteen ohjauslaitteeksi taikka joka voi huonontaa sellaisen näkyvyyttä.

Tielle ei saa luvatta asettaa liikenteen ohjauslaitetta.

Poliisi tai tienpitäjä saa heti poistaa laitteen, joka on asetettu 1 tai 2 momentin säännösten vastaisesti.

(<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1981/19810267#L3P56>)

Päätin useiden kokeilujen jälkeen pelkistää kylttien värit ja päädyin pitämään valkoisen tai vaaleanharmaan pohjaväriä hahmoissa, jotta taustavärit nostavat ne esiin informatiivisesti.

3.3. Sosiaalisen median yhteys ja medialukutaito

”Suomen kansan polarisoituneet mielipiteet pakolaiskriiseistä, valtion talousasioista ja ilmastopakolaisuus herättävät keskustelua. Mitä muita keinoja ja mahdollisuuksia Suomen kansalla olisi keskustella koko maailmaa vaikuttavista asioista kuin sosiaaliseen mediaan purkautumalla? Usein vihapuheeksi ja joukkolynkkauksiksi muodostuva ilmapiiri mielestäni

osoittaa kuinka ihmisiltä tuntuu heikkenevän kyky aidosti keskustella asioista ja tuntea empatiaa toisia kohtaan. Missä on ihmisten medialukutaidot ja lähdekriittisyys sekä kyky asioiden kyseenalaistamiseen?”

Näin kysyin asioista taideprojektin tiedotuksessa, kun esitin asiaa yhteistyökumppaneille Tampereen kaupungille ja taidemuseolle.

Finnoschoolin mediatukija Pia Lumme kiteyttää seuraavasti:

- Nykypäivän mediatulvassa kriittinen medialukutaito on tärkeämpää kuin koskaan
- Medialukutaito on kyky lukea ja ymmärtää mediaa, tulkita tekstiä, kuvaa ja ääntä
- Kriittinen medialukutaito on kyky tulkita pintaa syvemältä ja suodattaa näkemänsä ja kuulemansa
- Mediakriittisyys lähtee riittävän monen median seuraamisesta, sanoo kouluttaja, mediatukija Pia Lumme Finnoschoolista

(<http://yle.fi/uutiset/3-8367150>)

Itse kuulun sukupolveen, jota on kutsuttu ”nettisukupolveksi” ja koen digitaalisen teknologian melko helposti omaksuttavaksi. Toki ihan kaikkien uutuuksien ja innovaatioiden omaksunta ei enää käy yhtä nopeasti kuin nuorempana. ”Nettisukupolvi” on kasvanut pääosin digitaalisten laitteiden ympäröimänä, mikä on vaikuttanut suurelta osin koko sukupolven ajattelutapaan maailmasta. Digitaalisen teknologian ulottuminen kaikkialle on haaste uudelle sukupolvelle, nuorisolle, koska heidän tulee tulla toimeen ja kasvaa nykyisen massiivisen informaatiotulvan kanssa. Tulisi osata luoda tasapaino digitaalisen maailman ja todellisen maailman välille, joka pohjautuisi faktuaaliseen tietoon.

Disinformaatio erottuu vaikeasti informaatiotulvasta. Vaatii nykyään erityistä havainnointikykyä ja lähdekriittisyyttä erottaa uutisvirrasta tietoa, joka ei pidä millään muotoa paikkaansa tai on muunneltua totuutta. Samaa havainnointikykyä ja lähdekriittisyyttä tulee vaatia myös medialta ja journalisteilta erilaisen valheellisen tiedon levittämisen suhteen. Disinformaatio on pesiytynyt Facebookin, Redditin, Twitterin, Youtuben ja Instagramin uutisvirtoihin. Kuka vaan voi jakaa mitä vaan, esimerkiksi Facebookin mainoskanavien ja hyvin kyseenalaisten tiedon levittäjien kautta. Useiden valemedioiden on todettu sisältävän lähinnä vain vääristelyä tai valheellista tietoa, tavoitteina on kohdistaa jotain vähemmistöryhmää vastaan rassistista vihapuhetta. (<http://www.hs.fi/aihe/valeuutiset/>)

Faktoihin pohjaavat asiat eli totuudet ovat kääntyneet pääläelleen, kun nykyaikana poliittisella satiirilla ja komediolla pyritään nostamaan esiin poliitikkojen muunneltuja totuuksia ja jopa suoria valheita. Satiirilla yritetään siis saada valtaaylläpitävät vastuuseen sanoistaan ja teoistaan.

Poliittiset satiristit ovat tehneet erinomaista työtä kattaessaan vakavasti jutuissaan mm. Trumpin hallintoa - joskus jopa paremmin kuin suuret TV-uutisverkot. Tämä tuntuu johtuvan siitä, että perinteiset toimittajat ovat pakotettuja ottamaan Trumpin usein absurdit lausunnot ja salaliittoteoriat vakavasti, kun taas poliittiset satiristit ovat osoittaneet erittäin vähäistä suvaitsevaisuutta valehtelulle. Tämä auttaa ihmisiä suhtautumaan kaikkeen toimintaan skeptisesti.

Tässä kuvakaappaus Youtubeen lisätystä ABC News uutiskanavan jutusta, kun DailyShow:n juontaja koomikko Trevor Noah oli haastateltavana. Hänen satiirinsa mm. Trumpin hallintoa kohtaan on kerännyt valtavan määrän katsojia ja Youtube-seuraajia, kuten muutkin satiiriset ohjelmat.

(<https://www.youtube.com/watch?v=2kMswKahYug&t=133s>)

Sosiaalisesta mediasta poimittavat uutiset

Suomen Tietotoimiston 30.06.2016, julkaisema juttu valottaa Facebookin merkittävyyttä ihmisten tiedonhankkimistottumuksista Yhdysvalloissa ja useassa muussa maassa.

Sosiaalisen median jätti Facebook lupaa antaa ystävien ja perheenjäsenten päivityksille nykyistä enemmän näkyvyyttä Facebook-käyttäjän uutisvirrassa. Yhtiön tiedotteen mukaan käyttäjille halutaan tarjota tarinoita, jotka ovat heille tärkeimpiä.

Facebook kertoi asiasta sen jälkeen, kun entinen alihankkija oli syyttänyt yhtiötä tietynlaisten poliittisten näkemysten vaimentamisesta käyttäjän uutisvirtaan ilmestyvissä suosituimmissa uutisissa ja puheenaiheissa.

Facebook ei löytänyt sisäisessä selvityksessään perusteita syytöksille, mutta yhtiö haluaa varmistaa sovelluksensa puolueettomuuden.

Varatoimitusjohtaja Adam Mosserin mukaan nyt tehty Facebookin uutisvirta-algoritmin päivitys yhdistää käyttäjät ja heille tärkeät uutiset.

"Meidän tehtävämme ei ole kertoa, mistä maailmassa pitäisi lukea.

Riippumattomuutemme nojaa erilaisten näkökulmien kattavuuteen", Mosseri muotoili.

Somesta haetaan uutisia

Facebook on korostanut, että se ei halua olla mediasisältöjen tarjoaja, mutta tutkimusten mukaan se on monille ihmisille tärkeä uutislähde – myös niille, jotka eivät mene Facebookiin uutisten vuoksi.

Yhdysvaltalaisen Pew-tutkimuslaitoksen mukaan kaksi kolmasosaa yhdysvaltalaisista lukee ainakin osan uutisistaan Facebookin kautta.

(<http://www.journalism.org/2016/05/26/news-use-across-social-media-platforms-2016/>)

Kehitys näyttää samalta myös maailmanlaajuisesti. Oxfordin yliopiston

Reuters-instituutin tutkimuksessa puolet vastaajista kertoi käyttävänsä sosiaalista mediaa uutisten lukemiseen. Heistä puolestaan lähes puolet mainitsi Facebookin tärkeimpänä uutiskanavanaan. Kyselyyn haastateltiin ihmisiä 26 maasta.

(<https://www.theguardian.com/media/2016/jun/15/facebooks-news-publishers-reuters-institute-for-the-study-of-journalism>)

<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/09/02/valheenpaljastaja-facebook-mainosti-valeuutista>

Tämä lause ja sen tulkinta kuvaa mielestäni hyvin suomen kielen käytön merkittävyyttä liittyen kyseisiin asioihin.

"Kaikesta, millä on tekemistä kielen kanssa, on apua."

Vuoden 2016 Lause-Finlandialla palkittu lause on peräisin teoksesta "Uuden maailman katu" (WSOY 2016) ja sen on kirjoittanut toimittaja, kirjailija Markus Leikola. Sen sanoman kiteytti hyvin Lause-Finlandiasta päättänyt Jussi Lähde.

"Leikolan lause tiivistää ihmiskunnan toivon aikana jolloin kykymme kommunikoida on parempi kuin koskaan ja *kyvyttömyytemme ymmärtää toisiamme* on riisuttu alastomaksi. Leikola muistuttaa kielen olevan ihmissielujen Enigma, rikkinäinen tai toimiva"

”TÄMÄ ON SILKKA DISINFORMAATIOTA!”

3.4. Algoritmit osana polarisoituvaa sosiaalista mediaa

Tässä on kaksi toisiaan tukevaa ja hieman kumoavaa artikkelia siitä, kuinka algoritmien vaikutusta tulkitaan, liittyen ihmisten kuplautumiseen sosiaalisessa mediassa.

Facebookin uutisvirran algoritmin uudistukset: autenttisuus ja ajantasaisuus

Yksittäisen julkaisun relevanttiutta määriteltäessä Facebook seuraa jatkuvasti käyttäjien ajantasaista reagointia julkaisuun. Algoritmi siis reagoi yhä aktiivisemmin niihin sisältöihin, jotka vaikuttavat omassa verkostossasi olevan pinnalla juuri nyt, ja pyrkii esittämään yhä relevantimpia sisältöjä jatkossakin. Kuten juuri tehdyt reagoinnit kavereilta.

[...] Tällä kehityksellä Facebook samalla myös tukee tiedonkulun ja informaation kuplautumista. [...] Siksi käyttäjinä meidän täytyy itse olla tarkkoja [...] kun me itse kuitenkin päätämme, kenen kavereita olemme, kenen julkaisuja seuraamme ja kenen sisältöjä piilotamme. (Valtari. 2017.)

<http://someco.fi/blogi/facebookin-uutisvirran-algoritmin-uudistukset-autenttisuus-ja-ajantasaisuus/>)

Väärä tieto leviää tehokkaasti

Poliittisten valintojen kannalta huolestuttavaa on, että Facebookissa näyttäisivät leviävän erityisen hyvin sellaiset poleemiset kirjoitukset, jotka eivät pidä ollenkaan paikkaansa. BuzzFeed-verkkajulkaisu selvitti presidenttivaalien alla, että merkittävä osa ääri-iltoja edustavien verkkajulkaisujen tuottamista uutisista on valheellisia. Niin sanottujen hyperoikeistolaisten julkaisujen teksteistä lähes 40 prosenttia levitti väärää tietoa; hypervasemmistolaisten vastaava luku oli lähes 20 prosenttia.

- Kyllähän tämä kertoo siitä, että myös äänestyspäätöksiä voidaan tehdä aivan valheellisen tiedon perusteella, toimittaja-mediatutkija Johanna Vehkoo toteaa. [...] F-Securen neuvonantaja Erka Koivunen arvioi, että algoritmit ovat vain osa ilmiötä. Perustan kuplilleen ihmiset luovat itse valitsemalla kaverinsa ja sulkemalla silmänsä mielestään vääränlaisilta mielipiteiltä. (Silvola, S. 2016.)

(<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/11/09/vaikutiko-facebookin-algoritmi-yhdysvaltain-vaalitulokseen>)

”NÄMÄ OVAT VALEUUTISIA!”

3.5. Journalistien vastuu

Journalismi on toimituksissa tehtävää tai vapaiden toimittajien käytännön työtä, joka on ajankohtaisina ja faktapohjaisina esitettävien joukkoviestintäsanomien tuottamista.

Seuraavaksi poimin Suomen journalistiliiton ohjesäännöistä muutamia kohtia, mitkä vaikuttavat mielestäni erityisesti tämän ajan asiasisältöihin ja siihen millaisella johdonmukaisuudella niitä tulisi esittää erilaisissa medioissa.

(<http://www.journalistiliitto.fi/pelisaannot/journalistin-ohjeet/>)

AMMATILLINEN ASEMA

1. Journalisti on vastuussa ennen kaikkea lukijoilleen, kuulijoilleen ja katselijoilleen. Heillä on oikeus saada tietää, mitä yhteiskunnassa tapahtuu.
2. Tiedonvälityksen sisältöä koskevat ratkaisut ovat tehtävä journalistisin perustein. Tätä päätösvaltaa ei saa missään oloissa luovuttaa toimituksen ulkopuolisille.

3. Journalistilla on oikeus ja velvollisuus torjua painostus tai houkuttelu, jolla yritetään ohjata, estää tai rajoittaa tiedonvälitystä.

4. Journalisti ei saa käyttää asemaansa väärin. Hänen ei pidä käsitellä aiheita, joihin liittyy henkilökohtaisen hyötymisen mahdollisuus eikä vaatia tai vastaanottaa etuja, jotka voivat vaarantaa riippumattomuuden tai ammattietiikan.

[...]

11. Yleisön on voitava erottaa tosiasiat mielipiteistä ja sepitteellisestä aineistosta. Myöskään kuva tai ääntä ei saa käyttää harhaanjohtavasti.

12. Tietolähteisiin on suhtauduttava kriittisesti. Erityisen tärkeää se on kiistanalaisissa asioissa, koska tietolähteellä voi olla hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksia.

3.6. Polarisoitunut tiedon levitys ja viihteellistyminen

Sosiaalinen media edustaa keskusteluyhteydessä ilmeettömyyttä, kun ihminen kohtaa yleensä vain profiilikuvia ilmeikkäiden kasvojen sijaan. Keskusteluyhteydet erilaisten näkökulmien omaavien ihmisten ja kansanryhmien välille ovat yhä haastavammat muodostaa. Seurauksena on vaikeampi nähdä sitä harmaata aluetta, jossa osapuolet pystyvät asioiden käsittelyssä tulemaan toisiaan vastaan, sekä tekemään kompromisseja.

Niin sosiaalinen media kuin poliittiset rakenteetkin ympäri maailman ovat täynnä polarisoitunutta tiedon levitystä ja sitä ruokkiva ilmapiiri on kiihkoisa ja vihainen. Huolestuttava ilmiö on se, että ristiriidat ja vastakkainasettelut kärjistyvät, sekä useassa maassa lisääntyvä totalitääriin median hiljentäminen on johtamassa länsimaita sekavuuden tilaan.

Tästä huolestuttavimman esimerkin tarjoaa Yhdysvallat ja Donald J. Trump. Olen sitä mieltä, että Yhdysvaltojen valtamedia teki virheen nähdessään Donald Trumpin presidenttiehdokkuuden vain viihdearvona Yhdysvaltain presidentinvaaleissa 2016. Isot mediayhtiöt näkivät sen mahdollisuutena ruokkia ihmisten kasvavaa viihteen tarvetta, julkaisemalla kritiikittä valheellisia tarinoita vain lisätäkseen myyntiä ja kasvattaakseen katsojalukuja. Trump sai eniten julkisuutta ehdokkaista, koska hän oli kaikista *viihdyttävien*.

Kertoo valitettavan paljon, millaisessa maailmassa nykyään elämme, kun poliittisesti täysin pätemätön 70-vuotias mies on valittu maailman mahtavimpaan valta-asemaan. Hän käyttää täysin kritiikittä tietolähteinään äärioikeistolaista Breitbart sivustoa, salaliittoteoriasivustoa Info-warsia ja *Venäläistä RT Sputnik news*, josta Yhdysvaltain kansallisen tiedustelupalvelun mukaan Trumpille vyörytettiin valeuutisia venäläisien trollien toimesta aina, kun hän oli käyttämässä Twitter-tiliään. (<http://abcnews.go.com/Politics/senate-committee-probe-russian-meddling-us-election-begins/story?id=46463551>)

Sivujen on todettu sisältävän hyvin kyseenalaista ja/tai pelkästään valheellista tietoa, mikä sopii vain omien aatteellisten pyrkimysten sisältöön ja levittämiseen. On ehditty toteamaan useissa luotettavissa lähteissä, että Donald Trump jakaa populistisin keinoin useita eri kansanryhmiä vastaan kiihottavia viestejä ja useat miljoonat ihmiset ympäri maailman ihmettelevät tätä sekavaa ja absurdia viestintää, osa kauhun sekaisin tuntein.

Donald Trump on ollut läpi elämänsä viihteentuottaja hotelleillaan, kasinoillaan ja tosi-tv viihteen parissa. Nyt tämä sama tosi-tv-viihteellistäminen ja viihdemaailmasta tuttu improvisointi on kulkeutunut hänen mukanaan poliittiselle kentälle, joka on jo valmiiksi tulenarka ympäri maailmaa.

Tälle ajalle ominaisia piirteitä siis tuntuu olevan ihmisten kiire elämässä ja erilaisilla viihteellisillä asioilla itsensä turruttaminen. Kyseenalaistava ihminen on itsestään ja maailmasta eri puolia oppiva ihminen. Toisen ihmisen asemaan asettumaan kykenevä on empaattinen ihminen.

Samalla kun tätä viihteellistymistä on ympärillään seurannut, niin on kyseenalaistanut myös omaa teoskokonaisuuttaan, joka on mielestäni taiteen kentällä monin tavoin viihteellinen ja siten kuvastaa myös aikaamme, jossa kurjia asioita pyritään sulkemaan pois näkyviltä. Koen #Kylttitempauksen viihteellisemmäksi tekemäkseni näyttelykokonaisuudeksi kuvataiteilija urani aikana. Sitten kuvataiteilijaksi opiskelujen alettua Kankaanpään taidekoulussa vuonna 2005.

Olen kokenut tämän jonain muutoksena, jota on ollut haastava käsitellä. Tuntuu, kuin joku olisi kääntänyt jotain kytkintä minussa ja nyt tulisi tehdä hyväntuulisempaa ja helpommin lähestyttävää teosta kansan keskuuteen. Ihan kuin nämä kiristyneet ajat niin vaatisivat.

Samalla taas haraan vastaan, että mukana tulisi olla kantaaottavuutta ja ihmisille ajatuksia herättelevää kuvaa.

Ikään kuin vastavoimaa kaikelle sosiaalisesti turruttavalle viihteellisyydelle, jota somekanavat meille jatkuvasti syöttävät. Teoksillani halusin pysäyttää ihmiset, oikeassa maailmassa, tässä hetkessä. Koen sen kontribuutionani raskaille ajoille, pyrkimyksenäni korostaa elämän pehmeitä arvoja ja arvokkuutta.

Itsereflektio on mielestäni johtanut moneen uuteen polkuun, mutta myös tuonut muistiin voimakkaasti sen ajan, kun aloin kulkea kuvataiteen polkua, eli sarjakuvia piirtämällä. Se oli aikoinaan hyvinkin viihteellistä elämää. Sama ilomielisyys elämää ja kuvataidetta kohtaan kyllä pursuaa läpi nyt suunnitellessa uutta näyttelyä, eli jatko-osaa tempaukselle.

”ÄLÄ JULKAISE TÄTÄ MISSÄÄN”

4. TYÖELÄMÄYHTEYS, TOTEUTUSTA, VALMISTUSTA JA RIPUSTUSTA

4.1. Opinnäytetyön työelämäyhteys

Tunnistin itsessäni ammatillisen kvalifikaation ominaispiirteitä, kun aloitin suunnittelemaan ja työstämään taideprojektia. Minulta löytyi suunnitelmallisuutta ja vastuullisuutta pohtiessani asiasisältöjä ja toteutusta, joka ei vaikeuttaisi ihmisten elämää, vaan lisäisi diskurssia, vuorovaikutteisuutta ja osallistavuutta yhteisön kanssa. Sekä sitkeyttä viedä asioita eteenpäin ja luottamusta omiin ajatuksiin, kuten mistä asioista otan selvää ja kuinka esitän niitä asiakokonaisuuksia ihmisille yhteistyötahojen parissa.

Yhteistyökumppaneina taideprojektissa toimivat Tampereen kaupunki, Tampereen taidemuseo, Sähkölaitos Vera ja Liikennemerkkitoimisto. Tampereen taiteilijaseuralta sain vahvistusta ajatuksilleni, miten esittää taideprojektia eteenpäin. Johtokunnan käsiteltyä aiheitani, he kertoivat, että Tampereella on tilausta julkiselle taiteelle. #Kylltitempaus on ollut jo vuoden 2015 toukokuusta kehitteillä paperilla ja viimeiset rohkaisevat palautteet saatuani Kankaanpään taidekoululla, aloin viedä taideprojektia kunnolla eteenpäin. Alusta lähtien on ollut tavoitteeni taideprojektin avulla kehittää osaamistani kuvataiteen eri menetelmillä. Niitä

on useita näin laajassa projektissa. Olen kehittänyt myös sosiaalisia taitojani usean erilaisen kontaktin ollessa mukana yhteistyössä.

Tässä Tampereen taidemuseon näyttelypäällikön Tapani Pennasen kertaus Kylttitempauksen yhteistyökuvioiden käynnistymisestä:

”Kuvataiteilija Janne Hokkanen soitti minulle 12.1.2016 ja kertoi lyhyesti kylttitempaushankkeestaan. Pyysin häntä esittämään suunnitelmansa kirjallisessa muodossa ja liittämään mukaan myös kuvia, jos mahdollista. Sain häneltä seuraavana päivänä sähköpostin, jonka liitteinä oli yksi tekstisivu otsikolla Kyseenalainen kylttitempaus sekä kuusi kuvaa. Kuvissa Tampereen katukuvaan oli sijoitettu kuvankäsittelyohjelmalla betoniporsaissa olevia liikennemerkkejä, joissa oli Hokkasen omia kuva- ja tekstilisiä. Hokkanen tiedusteli viestissään voiko Tampereen taidemuseo olla mukana hankkeen toteutuksessa. Vastasin Hokkasen viestiin kysymällä, onko hän tietoinen tällaisten liikennemerkkien sijoittelun lupakäytännöistä. Hän vastasi heti ja kertoi olleensa yhteydessä kaupungin liikenneinsinööriin ja että hän on valmis selvittämään itse lupakäytännöt. Hän toivoi taidemuseolta tukea lupien hakemiseen, minkä auliisti lupasin hänelle antaa. Hokkanen selvitti tämän jälkeen kaikki luvat itse ja budjetoit hankkeen.”

Tapani Pennaselta lisää kertausta myöhemmin opinnäytetyön loppuosiossa.

Panostin koko ajan omaan aktiivisuuteen viedessäni projektia eteenpäin. Keräsin eri väyliä pitkin tietoa, mitä tarvitsen esim. materiaalisesti eri tahoilta tai toimijoilta, kuten Liikennemerkkitoimistolta liikennemerkkejä ja Sähkölaitos Veralta sähköä ulkovalaistuksen taholta. Kaupungin taholta kyselin lupa-asioita ja mihin kaikkeen on mahdollisuuksia julkisessa tilassa. Konsultoin alkuun Tampereen kaupungin projekti-insinööriä Antti Haukkaa, joka ohjasi minut oikeille toimintaani mahdollistaville henkilöille, kuten Taidemuseon johtaja Taina Myllyharjulle ja Kiinteistötoimen toimistos sihteeri Erja Parkkalille, joka vastaa maanomistajan lupa-asioista kaupunkitilan käyttöön liittyen. Taina Myllyharju vuorostaan ohjasi minua ottamaan yhteyden näyttelypäällikkö Tapani Pennaseen. Myöhemmin otin yhteyttä Tampereen sähkölaitos Veraan, josta vastasi alkuun Jussi Kulomäki ja myöhemmin yhteistyö käynnistyi ulkovalaistuksesta vastaavan Tomi Keskinen kanssa.

Jokaisessa vastaavassa hankkeessa tai projektissa kulkee tämä yhteistyötahojen hankkiminen omaa polkuaan, mutta siinä täytyy olla aktiivinen, eikä jäädä odottamaan, että joku muu hoitaa asiat puolestasi. Sitten, kun tahot ovat mukanasi, jää nähtäväksi, kuinka paljon eri

asioiden hoitamiseen saa myöntäviä päätöksiä ja apuja. Mikään ei ollut minulle aluksi valmiina, joten oli hienoa huomata, kuinka avuliaasti eri tahoilta lähdettiin projektia tukemaan. Siihen auttoi se, että *otin selville paljon käytännön asioita*, jolloin yhteistyötahot saivat ammattimaisen kuvan kuvataiteellisesta toiminnastani.

Tässä kaava toiminnastani, jolla aloitin toteuttamaan #Kylttitempausta:

- *Idean kehittäminen* julkiseen tilaan: materiaaliset ja informatiiviset asiat kuntoon.
- *Konsultointia kollegoilta ja taiteen kentältä*: minulla mm. lähipiirin kuvataiteilijat ja Kankaanpään taidekoulun opettajat ylemmän AMK-tutkinnon opinnoissa.
- *Konsultointi kaupungin tahoihin*, mihin kaupunkiin toivot toteuttavan teoksen/teoksia. Kaupungin oma Taidemuseo yleensä päättämässä mitä teoksia asetetaan kaupunkitilaan tai ympäristöön ja kaupungin kiinteistötoimelta hankitaan lupa-asioita. Nämä tahot eivät välttämättä ole suorassa kontaktissa toisiinsa, joten aktiivisuus palkitaan, jos itse on informatiivisesti yhteydessä tahoihin.
- *Kontakti yhteistyötahoihin*, jotka mahdollistavat materiaaliset asiat ja mahdolliset kustannukset. Tampereen taidemuseon lisäksi Tampereella toimii esimerkiksi tapahtumatoimisto, (nykyään Visit Tampere) joka harkinnanvaraisesti, (kuten ko. tapauksessa) toimii tilaajana näyttelyille tai teoksille, mikäli kaupungilta on siihen suostumus.
- *Kontakti sponsoreihin*, mikäli niihin tarvetta tai mahdollisuus projektin eteenpäin viemisessä.

4.2. Heterogeeninen ryhmä apuna

Toinen merkittävä edellytys näin laajan projektin eteenpäin viemiseen oli saada lähipiiristä ja kollegoista mielekkäästi avustajia auttamaan ajatustyössä. Kova innostukseni taideprojektia kohtaan viritti myös muutamien kavereiden mieliä. Kokosin ympärilleni eri alojen ammattilaisia ja sitä myöten koin avustajat heterogeeniseksi ryhmäksi. Mukana ei siis ollut vain taidealalla tai kulttuurin parissa työskenteleviä.

Keräsin heterogeeniseltä ryhmältä palautetta ja ajatuksia vapaamuotoisesti keskustellen ja esittäen luonnoskuvia kylteistä liittyen #Kylttitempauksen sanomaan. Aluksi kaikki kuvat olivat pääosin kuvamanipulaatioita, joissa oli jo jotain ideoita, joita ehostin mukaan lopulta näyttelyyn.

Aktivoiduimme ryhmän jäsenen Arto Loikkasen kanssa monin tavoin käsittelemään sosiaalisen median vaikutuksia ihmisen elämään. Hän kirjoitti aiheesta 2017 vuoden alkupuolella voimakkaan artikkelin, josta sain poimia muutamia vahvistavia ajatuksia tekstiini.

4.3. Atk – graafinen suunnittelu

Kyltit toteutin Adoben Photoshop CC -ohjelmalla muokkaamalla kuvia, joita olin valokuvannut tai modifioinut vanhemmista kuvistani. Tavoitteenani oli, että ne yleisilmeeltään muistuttavat hieman aitoja liikennemerkkejä yksinkertaisilla hahmoillaan. Harvemmin piirsin tarkkoja luonnoksia ideoista, vaan hyvin suurpiirteisiä piirroksia syntyi tekstien oheen.

Tässä kuvia luonnoskuvista, jotka muokkaantuivat hurjasti vielä väreiltään ja muodoiltaan.

Tässä luonnoskuvassa näkyy kuinka olin alun perin suunnitellut, että betoniporsas muistuttaisi legopalikkaa, joka on noussut ilmaan kyltin kaaduttua maahan. Tällä ajatuksella tavoittelin kyltille näkyvyyttä, kun se olisi tullut noin 130 cm korkeuteen maasta.

Legopalikka olisi toiminut vertauskuvana yhteiskunnan muokkaamiselleni, kun näissä ”yhteiskunnan peruspilareissa” olisi näkynyt suora taiteellinen väliintulo.

”KYLTTIvideovalvonta” – luonnoskuvalla pyrin havainnoimaan tulevaa robottiveistosta ja kirjallisesti kuvailin sen kinetiikan ominaisuuksia. Kuvamanipulaatio on toteutettu Photoshop CC – ohjelmalla. Teos ei muuttunut paljoakaan alkuperäisideasta. Huomattavia muokkauksia oli kehikon isompi koko ja sinisten hanskojen jääminen pois ”peltipoliisihahmolta.”

4.4. Veistoksien valmistusmateriaalit ja erilaiset vastuullisuusasiat

Toimin kuvataiteen parissa mahdollisimman ympäristöystävällisin periaattein. Koen hyvää mieltä, jos pystyn kierrättämään erilaisia materiaaleja teosta valmistaessani. Projektin rahoitusta suunnitellessani otin yhteyttä Kankaanpään ja Tampereen liikennemerkkitoimistoihin, joilta kyselin kierrätettävien liikennemerkkien hintoja. Kummastakin sain kierrätettyä vanhoja merkkejä käyttööni ja useita ilman veloitusta.

Teoksien havainnointiin olin piilottanut piiloviesteinä aivan aitoja ohjeistuksia ja sääntöjä arkitilanteista, sillä kaikki kyltit ovat tarkoituksella vanhoista kierrätettyjä. Vanhat kuvat ja viestit jäivät näkymään kohokuvina ja paljastuivat erityisesti auringonvalon osuessa oikeassa kulmassa kyltteihin. Tämä nosti esiin teemaani: *kuka oikeasti viestii?*

Vastuukysymykset on huomioitava, kun tekee veistoksia julkiseen tilaan, oli kyse sitten projektimuotoisista tai pysyvistä teoksista. Veistokset tulee suunnitella perusteellisesti, etteivät ne vahingoittaisi ketään, myöskään vahingoittuessaan ihmisen toimesta tai tuhoutuessaan säiden armosta. Varsinkin isoissa veistoksissa lujuuslaskelmat toteutetaan yleensä ammattilaisten toimesta arkkitehtitoimistoilla. Keskustelu vastaavien projektien ja teosten tekijöiden kanssa vie suunnitelmallisuutta eteenpäin, jotta toivottu lopputulos saavutetaan.

Itselleni opiskelu Kankaanpäässä toi mahdollisuudet konsultoida veistotaiteen ammattilaisia, kuten kuvanveistäjiä Pertti Mäkistä ja opinnäytetyönohjaajaani Heli Ryhästä. Mäkisen Pertti muistutti mm. erityisen tärkeistä ripustuksellisista asioista. Tietotaito karttui ohjeista veistoksien kestävyyteen, turvallisuusasioihin ja tekniikkaan maahan upotuksiin. Heli Ryhänen ehdotti, että tekisin opinnäytetyönä juuri #Kyltitempauksen ja innostuin kovasti ajatuksesta. Pienen harkinnan jälkeen päätin toteuttaa opinnäytetyönä taideprojektin.

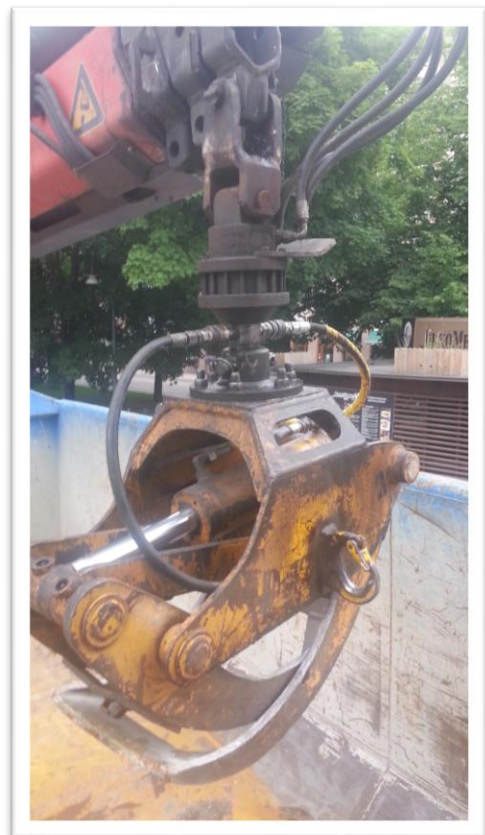
4.5. Liikennemerkkitoimisto, printtaus, teippaus ja ripustus Hämeenpuistoon

Suurimpana apunani koko projektissa toimi Tampereen Liikennemerkkitoimisto, jonka työtilat sijaitsevat Viinikankadulla, Nekalassa. Printtaus sujui hyvin pikku kommervenkeistä huolimatta, joita oli odotettavissa näin mittavassa printtaustyössä. Jotkin kierrättämäni alumiinipohjat olivat liian kuluneet tai vinossa kulmista, etteivät toimineet uusille printeille. Teippaustyössä minua auttoi seitsemän hengen ryhmä. En itse lopulta teipannut yhtään merkkiä. Oli hienoa seurata ammattimaista työstöjälkeä.

Liikennemerkkitoimiston kiireiden seurauksena kyltit valmistuivat päivää ennen kuin lähdimme ripustamaan näyttelyä. Seurasin silti tyytyväisin mielin toimintaa ja tiesin, että kaikki tulee valmiiksi.

Näyttelyn ripustamiseen vuokrasin

Liikennemerkkitoimiston kuorma-auton, jossa oli iso lava ja kauha, jolla ensiksi veimme 10

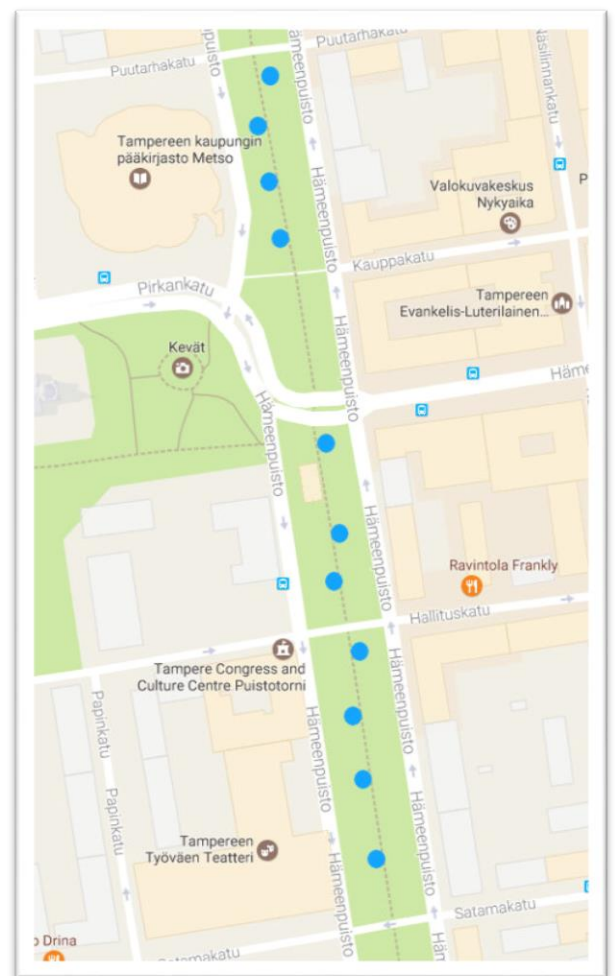
betoniporsasta oikeille paikoille puistoa. Tämän jälkeen haimme liikennemerkit varsineen toimistolta ja kiinnitimme paikoilleen. Tässä vaiheessa kaikkien merkkien yllä oli mustat jätesäkit peittämässä, jotta eivät kolhiintuneet kuljetuksessa. Myös paljastus oli näin mielenkiintoisempi, kun alkuun ne keräsivät ihmetystä hiekkaväylällä.

”ÄLÄ SISÄISTÄ MITÄÄN LUKEMAASI”

5 KAIKKI KORTIT... EI VAAN KYLTIT ESIIN

5.1. Kyltit ja niiden sanomien taustat

Nyt alkaa se osio, jota olet jo odottanut. Käyn läpi itse kyltit ja niiden tarkoitusperiä ja ajatuksia, miten ne muodostuivat. Kaikki liikennemerkit olivat siis sijoitettuina Hämeenpuiston keskellä kuljettavan hiekkakäytävän sivuille. Käyn läpi kyltit niiden järjestyksessä eli ensimmäinen on negatiivisen sävyinen ”ÄLÄ PYSÄHDY JUTTELEMAAN!” – kyltti, joka löytyi Puutarhakadun kulmasta ja viimeinen kyltti oli positiivisen sävyinen ”Ei! Hengitä! Unelmoi! Olet vapaa” – kyltti, joka löytyi Hämeenpuistosta Tampereen Työväen Teatterin nurkalta ennen Satamakatua. Eli Puutarhakadulta negatiivisia kylttejä kulkiessa kohti Satamakatua ja toisin päin kulkiessa positiiviset esillä. Kylttien sanomat edustavat suhteellisen objektiivista näkymää somekulttuurista, mutta hyvin naivistisella ja humoristisella asenteella.

Kuva: Google Maps

”ÄLÄ PYSÄHDY JUTTELEMAAN!” – kyltti on helposti ajateltuna vain pelkkä erikoinen ja yksinkertainen kielto. Syvällisemmin pohdittuna latusin siihen omaa henkilökohtaista harmitusta, jota on muodostunut useiden vuosien ajan seuraamisesta ja analysoimisesta ihmisten käyttäytymisessä. Niin useilla tuntuu olevan vaikeutta tai jopa kyvyttömyyttä puhua asioistaan, jotka painavat mieltä. Se on tuntunut lisääntyvän viime vuosina ja usein olen seurannut tai kokenut lähipiirissä, kuinka tuo kyvyttömyys on vaikuttanut monin tavoin elämään. Nyt siis käänteisessä muodossa käsittelen asiaa. Saisiko tyly juttelun kieltäminen valmiiksi kyvyttömälle aikaan havahtumisen tarpeesta puhua asioistaan.

Kuvat: Janne Kaakinen

”Ole hyvä. Pyydä tuntematonta kahville.” – kyltti on viimeinen positiivinen kyltti, kun kuljetaan Hämeenpuistoa toiseen suuntaan kohti Näsinkalliota. Halusin niiden loppuvan hyväntuuliseen kehotukseen ja kertovan kuinka tärkeitä tässä ajassa olisi pystyä kohtaamaan itselle tuntemattomia henkilöä.

”Älä häiritse ihmisiä kysymällä asioista.” Tässä kyltissä toteutui hyvin ympäristön vaikutus idean kehittelyyn, sillä se on sijoitettu Tampereen keskuskirjasto Metson läheisyyteen ja asiayhteydet ovat löydettävissä sitä kautta. Ajattelin tässä myös sitä, kuinka kertoa mielestäni melko suomalaisesta tavasta ottaa asioista selvää. Eli jos jokin asia alkaa mietityttämään niin ei sitä kovinkaan herkästi mennä kysymään, koska saatetaan häiritä liikaa ihmisiä. Totta kai riippuu paljon tilanteesta, mutta usein ollaan mieluummin kohteliaasti hiljaa, kuin häiritseviä kysymyksillä. Nykyaikana tuo ihmisten häiritseminen on muuttunut, kun lähes jokaisen taskussa on mahdollisuus kysyä googlelta.

Kuvat: Janne Kaakinen

”KYSEENALAISTA ASIOITA – Terveellä maalaisjärjellä” – kylttiin kiteytyy

huomattavasti koko tempauksen sanomaa. Eli asioiden kyseenalaistamisen tärkeyttä.

Vuodesta 2015 tähän vuoteen 2017, on tapahtunut aivan huomattavasti kaikkea mikä rappeuttaa ja demoralisoi länsimaisen demokratian piirteitä. Mielestäni tähän on osaltaan vaikuttanut vale uutisien ja disinformaation levitys maailmalla mm. pitkin internetiä sosiaalisen median välityksellä. Kyberhyökkäykset ovat myös yksi yleistynyt tapa ihmisten tietojen keruussa

ja valheellisen tiedon levityksessä nettiprofiileista. Tämä kaikki kasvattaa rakoa ihmisten välillä, kun lietsotun viestinnän voimasta omista kuplistaan viestitään vain omaan moraali- ja maalmankäsitykseen sopivaa sanomaa. Tunteiden vallassa voi faktoihin pohjautuva argumentaatio unohtua. Yhä vähenemissä määrin kuunnellaan toisen argumenttia.

Seurauksena voi olla toisen ihmisen kohtaaminen aina vaan haastavampaa ja vaikeampaa kasvotusten.

Kuvat: Janne Kaakinen

”Äläkä ainakaan pysähdy ajattelemaan!” – kyltti on tarkoitettu toimimaan vastaiseen suuntaan kuin teos viestii, eli kannustamaan ihmisiä pysähtymään ja hetkeksi hengähtämään, ja ajattelemaan rauhassa asioita. Teos on myös viite valtiomuotoihin, joissa kansaa pyritään hallitsemaan kaikin keinoin. Kuinka kansalta pyritään estämään itsenäistä ajattelua ja asioiden kyseenalaistamista. Näistä hallintamuodoista on esimerkkejä käynnissä valitettavan useassa valtiossa, joita on ollut surullista seurata tapahtuvan Euroopassakin. Totalitarismi, diktatuuri ja tyrannia ovat voimakkaita termejä, mitkä kuvaavat kuinka julmasti kansaa hallitaan.

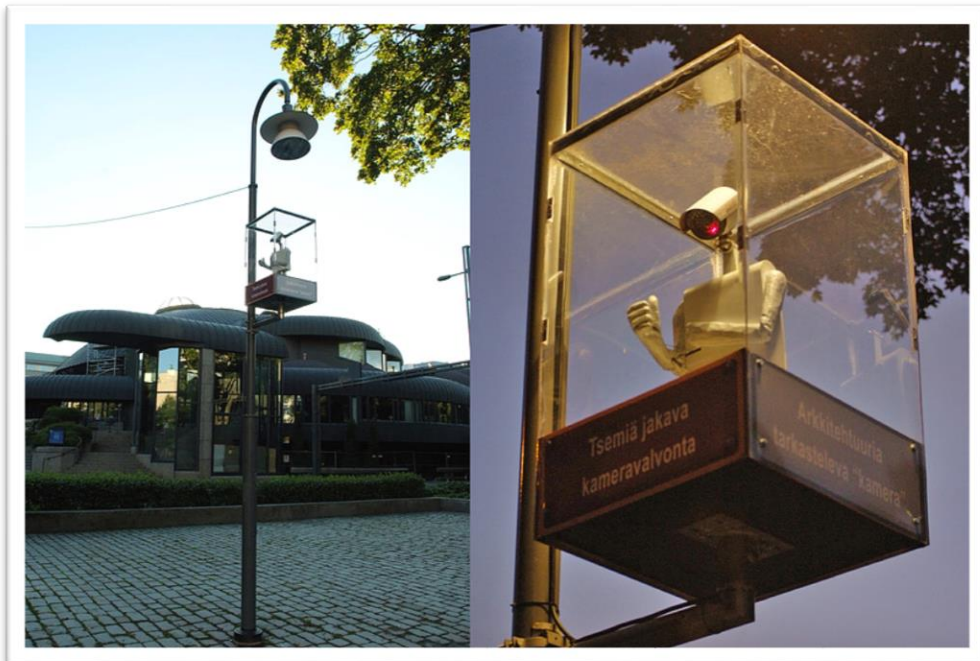
”KUVITTELE” – kyltti on viimeisenä valmistunut positiivisen puolen idea, jossa kerron sanomaa ajattelemisen kieltämisen vastakohtasta. Kaikkia tulisi elämässä rohkaista ja kannustaa kuvittelemaan ja mielikuvittelemaan. John Lennonin kappale ”Imagine” sai oman mielen aukenemaan ja siitä inspiroiduin käsittelemään tätä aihetta teokseksi. Iso osa omaa mielikuvituksen voimaa kumpuaa alitajunnan käsitellessä asioita unimaailmassa, josta Carl Jung on pohtinut seuraavasti:

Unissa tuotetut kuvat ovat paljon vahvempia ja eloisampia kuin niitä valvetilassa vastaavat käsitteet ja kokemukset. Yhtenä syynä tähän on se, että unessa nämä käsitteet voivat ilmaista alitajuiset merkityksensä. Tietoisessa ajattelussa me rajoitumme rationaalisten toteamusten piiriin, koska olemme riisuneet niiltä suurimman osan niiden psyykkisistä assosiaatioista (Jung, C. 1964, 43.).

Mielikuvituksen voi saada kukkimaan niin monin eri keinoin. Usein tuntuu, että alitajunnan käsiteltyä erilaisia asioita, ne esiintyvät mielensopukoista unien kautta ja seurauksena muodostuu halu käsitellä unien merkityksiä mm. taiteen keinoin.

”Mielikuvitus on tärkeämpää kuin tieto. Tieto on rajallista. Mielikuvitus ympäröi maailman.”

Näin kirjoitti Albert Einstein, joka yhteiskunnallisessa ajattelussaan piti mielikuvitusta välttämättömänä paremman maailman rakentamisen suhteen. Mielestäni mielikuvituksen voimalla voimme kurkottaa juuri mielen rajojen ulkopuolella (Einstein, A. 1931).

”Peltipoliisi” – kyltti on kineettinen robotti päänään led-valoinen valvontakamera. Teos muistuttaa jalankulkijaa humoristisesti siitä, kuinka ”isoveli valvoo” julkisessa tilassa. Positiivisesta suunnasta katsottuna kyljessä luki ”Tsemia jakava kameravalvonta”, joka on viitettä paremman yhteiskunnan rakentamisesta, jossa tavallista kadunkulkijaa yksinkertaisesti kannustetaan toimissaan. Negatiivisesta suunnasta luki ”Aluetta tallentamattoman kameran valvonta.” Kaksi ns. neutraalia sanomaa väliseinämissä olivat: ”Arkkitehtuuria tarkasteleva ’kamera’” ja ”Kamera valvonut yhtä soittoa.”

Kun varhaisessa vaiheessa kehitin ideoita eri kylteistä, tuli tarve tehdä jotain, joka on poikkeavaa, mutta myös sanomaltaan kytkeytyisi muuhun kuvataiteeseeni. Kuvataiteessani olen käsitellyt robotisaatiota ja tekoälyn kehittymistä futuristisista ja surrealistisista näkökulmista. Nyt halusin kuvata humoristisesti ihmisten työpaikkojen vaihtumista

automatisoituihin koneisiin ja sitä mitä merkitsisi, jos yhteiskunta tarjoaisikin sääntöjen ja byrokratian rattaiden sijaan enemmän kannustusta ihmisille. Poliitiikan tutkija Kaisa Toroskainen kirjoitti asiasta seuraavaa:

”Maailmanpankin vuonna 2016 tekemän ennusteen mukaan 55–85 prosenttia maailman työpaikoista on automatisoitavissa. [...] Monet maailman suurimmista yrityksistä käyvät teknologista kilpavarustelua. Teknologian nopea leviäminen tarvitsee vapaakauppaa ja liberaalia talousjärjestystä eli siis globalisaatiota. [...] Toisin kuin poliittisessa keskustelussa myönnetään, kyky sopeutua työttömään maailmaan määrittää, onko massaluokan automaatio uhka vai mahdollisuus taloudelle ja tulonjaolle.”

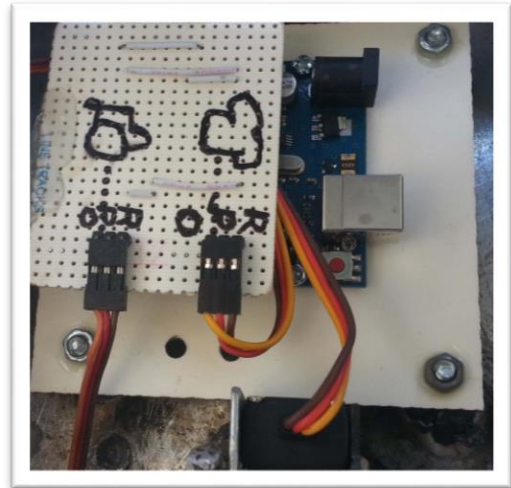
(<https://www.ulkopolitist.fi/2017/03/27/maailmantalouden-muutokset-v-maailmantalous-tyon-jalkeen/>)

Toteutin teoksen Kankaanpään taidekoulun metallityötiloissa. Apunani mekaniikassa ja sähkötyössä oli kollegani Juha Saario. Itse valvontakamera oli kierrätetty ja rikkinäinen, eli se ei oikeasti kuvannut mitään. Robotti liikkui toisesta kädestään sekä vyötäröstään 180-astetta ympäri. Katsottuaan ympärilleen robotti ojensi kätensä ja nosti peukun pystyyn jalankulkijalle, joka on lähestynyt ”positiivisesta” suunnasta. Ajoimme tietokoneen Arduino IDE -ohjelmalla koodia robotin sisällä sijaitsevaan Arduino-piirilevyyn, joka ohjasi pieniä servoja, jotka taas ohjasivat robotin liikkeitä.

Meillä oli pitkälinen suunnitteluprosessi siitä, kuinka teos tulee esille ja kuinka saamme sen yleensä toimimaan. Pohdimme verkkovirran ja akkuvirran välillä useita päiviä, koska yritin pysyä taidemuseon kanssa sopimani budjetin sisällä. Lopulta, sain Tampereen sähkölaitos Veran hoitamaan sähkötyön sponsoroituna, koska he pitivät taideprojektini ideasta ja toteutuksesta. Tuli huomattua, että yhteyttä vastaaviin teknisiin tahoihin tulee ottaa vielä varhaisemmassa vaiheessa. Pieni ote koodista Arduinolle:

```
void setup() {  
  handu.attach(10);  
  kroppa.attach(11);  
  handu.write(30);  
  pinMode(9, INPUT);  
  Serial.begin(9600)
```


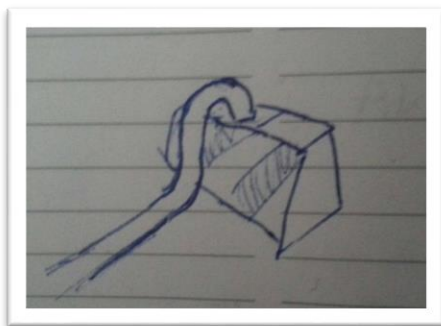
Rakenteet rakentuivat rautaa hitsaamalla, yhden liikennemerkkin kierrättämällä teoksen pohjarakenteeksi ja 5mm paksua polykarbonaattia veistämällä ulkopinnaksi kehikolle. Tässä kuvassa kehikko on vielä suojamuoveissa. Polykarbonaatti paloja oli ympärille hankittu seuraavanlaisesti:
4 levyä; 1000mm x 500mm ja
1 levy; 500mm x 500mm.

Kuva: Janne Kaakinen

”ÄLÄ NOSTA KYLTTIÄ” – kyltti oli toinen poikkeava kyltti. Kyltti oli lysähtänyt betoniporsaasta suoraan maahan liikennemerkkivarren kera. Teos kertoi humoristisen sekä hämmentävän kommentin, kuinka kaltoin kohdellun näköinen liikennemerkki kieltää jalankulkijaa nostamasta liikennemerkkiä pystyyn. Viittauksia erilaisiin asioihin löytyy tästäkin, kuten ajatusleikkiä että tämä ”yhteiskunnan tukipilari” olisi kuin huonosti toimeentuleva kansalainen, joka on luhistunut maahan ja säännöllä kielletään auttamasta tätä yksilöä pystyyn. Tämän kyltin sijoituspaikka oli myös kävelyosuuden sivulla, ja lähellä terassiravintola Rillinkiä, sekä kaikkein näkyvimmällä paikalla, lähellä Hämeenkatua. Tämä oli yksi ensimmäisiä kylttejä, joita alun perin kehitin. Sitä kautta löysin suuntaa siihen, millaista huumoria tempaus kokonaisuudessaan sisältäisi.

Tähänkin kylttiin kierrätin itse alumiinipohjat ja liikennemerkkivarren. Alun perin olin suunnitellut, että muokkaan varren näyttämään siltä, kuin se lysähtäisi vetelästi maahan, mutta Tampereen Liikennemerkkitoimiston roskalavalta löytyi ilmeisesti ajoneuvon törmäyksestä vääntynyt varsi. Se sopi mielestäni hyvin teosta varten. Veistin siitä mieleiseni

toisen varren kanssa.

”Älä astele äänekkäästi! Laulaminen sallittu vain erityisluvalla!” – kyltti nauraa yleisesti erilaisten asioiden kieltämisille. Kuka nyt kieltäisi oikeasti astelemisesta syntyvän äänekkyyden tai jos ihmistä pistää laulattamaan niin siihen pitäisi hakea erityislupa kaupungilta. Vitsikkyyttä halusin lisätä sijoittamalla kyltin Terassiravintola Rillingin läheisyyteen. Alkoholipitoiset juomat tuntuvat pistävän ihmisiä laulattamaan silloin tällöin ja erityisesti suomalaisia vasta humalluttuaan. Tässä puistossa se oli kiellettyä, ennen kuin hakisi sille

erityislupaa.

Kuvat: Janne Kaakinen

Toisella puolella on sitten täysin päinvastaisesti omasta mielestäni erittäin tärkeää asiaa. **”Olethan kiltti. Jokainen meistä käy läpi vaikeita aikoja.”** – kyltti kertoo olennaista ihmisten käyttäytymisestä näin kiristyneinä aikoina. Kyltin alkuperä lähti siitä, kun tukeuduin heterogeenisen ryhmäni jäseneen Artoon, joka ehdotti kyseistä ajatusta. Teoksessa on suoraa kulttuurisidonnaista viitettä inspiroivien tekstien maailmaan, joita internet on pullollaan, ja tämä oli tullut vastaan Artolle hieman eri muodossa, englanniksi. Myös hienona vaihteluna muihin kyltteihin nämä kummatkin olivat ilman kuvaa, joka teki tekstistä mielestäni tämän teoksen kohdalla vaikuttavamman. Ihmisyyden parhaita ja arvokkaita inhimillisiä puolia on kyetä toisen empaattiseen kohtaamiseen ja olemaan toisille kiltti sanan kaikissa merkityksissä, aikana, jolloin yhteiskuntarakenteita helistetään, joka suunnalta.

”Vitruavian selfies” – kyltti on vastapuolensa kanssa ilman tekstiosuutta ja idea on peräisin maalauksestani, johon sain idean eri taideprojektia tehdessä. Pitkän prosessin peruja ja siis käsittelyssä oli Leonardo Da Vincin ”Vitruvian mies” teos, joka on yksi hänen kuuluisimpia teoksiaan. Halu oli muuttaa teokseen tuo ”ihmisen mitta” nykyaikaan, jossa älypuhelin on osana naisen ja miehen käyttäytymistä urbaanissa ympäristössä. Pokemon Go-peli ilmestyi Suomessa seuraavalla viikolla näyttelyn pystytettyäni, mikä loi teoksille uusia

merkityksiä. Teokset alkoivat samalla kommentoida *lisättyä todellisuutta* eli pelimaailmaa, jossa Pokemon Go toimii. Mielestäni teos saavutti hieman sitä holtittomuutta ihmisissä, mitä peliin hulluuntuminen aiheutti. Lähempää katsottuna hahmoilla on poseeratessa kuuluisa ”duckface” ilme kasvoillaan.

Teos osoittaa myös kuinka julkisilla paikoilla ihminen sulkeutuu sosialisoitumiselta älypuhelimien ruudun taakse. Älypuhelin tarjoaa näennäisen pakopaikan, jolla ihminen osoittaa olevansa sosiaaliselta tilanteelta estynyt ollessaan tiiviisti keskittyneenä somettamiseen.

Kuvat: Janne Kaakinen

Vastapuolelta löytyy **”Vitruvian dancers”** – kyltti, jossa halusin kuvata ihmisiä kontaktissa toisiinsa, tanssiessa valokeilassa ja ilman älypuhelimia.

Naivistinen tulokulma asiaan, mutta samalla se tarjosi humoristisen kommentin jäykille selfieitä ottaville hahmoille. Kummatkin teokset ovat myös sosiaalista kommentointia ihmisten käyttäytymisestä eli selfiekuvaamisesta erilaisissa tilanteissa ja paikoissa.

Mielestäni selfieiden ottaminen vaikuttaa itse kokemuksen voimakkuuteen olla oikeasti paikalla,

olla *läsnä*. Keskittyminen onnistuneen kuvan ottamiseen kuluttaa paljon huomiota ja tarkkaavaisuutta. Sen lisäksi edessä on onnistuneimman kuvan jakaminen someen, ja kuvan oheen kirjoitetaan mm. parhaat hashtagit, jotta kuva saavuttaa näkyvyyttä. Sitten yleisesti

ottaen keskittyminen tiivistyy kuvan saamiin tykkäyksiin ja kommentteihin. Seuraavaksi aletaan vastaamaan kuvan saamiin kommentteihin ja keskittyminen on siirtynyt lähes täysin someen. Pahimmillaan huomion kiinnittyessä tuleviin tykkäyksiin ja mielen jäädessä käsittelemään kommentteja, jää kaikki muu ympärillä tapahtuva toissijaiseksi, mukaanlukien seuralaiset. Jotka tosin saattavat olla myöskin somessa. Uskoisin, että jos selfieillä yritettäisiin välittää enemmänkin oikeita tunteita, eikä vain parhaita hetkiä tai asioita päivästä, niin selfie-kulttuuri voisi olla innostavampaa yhteiskunnassa.

Kuva: Janne Kaakinen

”ÄLÄ HÄMMENNÄ TUNTEMATTOMIA HYMYILEMÄLLÄ” – kyltti tarjosi yhtä

olennaisinta sanomaa, jota näyttelyllä halusin välittää.

Hämmentävää kommentointia suomalaisuudesta, kuinka julkisesti tulisi käyttäytyä. Jos hymyilyttää niin, sillä muka ei saisi ketään ajaa hämmennyksen tilaan. Halusin fokusoida sitä mikä on suomalaisuuden identiteetissä stereotyyppistä tulkintaa, että olemme ulkomaalaisten silmissä melankoliaan taipuvainen kansa, joka harvoin hymyilee. Suomalaisen kansallisen identiteetin määrittäjiä luonteenpiirteistä pohdimme heterogeenisen ryhmäni kanssa ja tämä

teema hymyilemisestä, ja sen merkityksestä julkisessa tilassa, nousi humoristisuudessaan esiin. Koen tämän teoksen toimivan hyvin melkein missä vain kulttuurissa, mutta jotain erityistä tähän identifioituu esillä ollessaan juuri Suomessa. Jossa olemme herkkiä pohtimaan muun muassa sitä, että mitä mahtavat ulkomaalaiset meistä ajattelevat. (Anttila, J. 2007. 318-323)

Teos liittyy myös itsen havainnointiin ja teoksen kohdatessa voinee katsoja käydä läpi sosiaalisia stereotyyppioita, kollektiivista toimintaa ja sen ryhmäytymisvaikutuksia, yhteiskunnan normien eli tietynlaisten pilarien *kyseenalaistamista*, liikennemerkkien tehdessä nyt pilaa katsojasta ja toiselta puolen poikkeuksellisesti kannustaen katsojaa.

Kuvaa varten minulla ei ollut saatavilla mallia hymyilemään, joten kuvasin lopulta oman hammasrivistöni leveällä hymyllä. Päänmuodon mallinsin netistä löytyneen kuvan mukaan ja

samalla mieleeni tuli, että toisella puolen voisi olla naishahmo hymyilemässä. Mitään vastakkainasettelua ei ollut tarkoitus asettaa miehen ja naisen välille.

Kyltti oli sijoitettuna strategisesti hyvälle paikalle, jotta sen näki mahdollisimman useat ohikulkijat. Se oli nähtävissä ensimmäisenä, kun kulki Hallituskadun yli kohti Eteläpuistoa. Eli Hallituskatua ohikulkevat näkivät myös kyltin.

Kuvat: Janne Kaakinen

”HYMY – uusiutuva luonnonvara – JAA SITÄ!”

Positiivisimmista positiivisin liikennemerkki.

Vastavoima kaikelle negatiiviselle hengelle. Sujautin

”uusiutuva luonnonvara” - lauseen kautta

häivähdyksen kehotusta ns. ekologiisiin

toimenpiteisiin. Se on ikään kuin kehotusta

luonnonvarojen fiksummasta jakamisesta eteenpäin.

Sosiaalisessa mediassakin pyritään jakamaan

kaikenlaista, jotta käyttäjän huomio kiinnittyisi asiaan

tai johonkin mitä on joku esimerkiksi laittanut

myyntiin.

”ÄLÄ KATSO KYLTTIÄ, jatka matkaasi eteenpäin”

– kyltti on kohdistettu vastapuolen kyltille, ja sillä

yritetään kääntää ihmisen valveutuvaa katsetta pois

tärkeistä asioista. Käsketään jatkamaan matkaa, kyltin

samalla tuijottaessa takaisin katsojaa kieltoviivan takaa.

Kuvat: Janne Kaakinen

”OLE OSA RATKAISUJA, älä osa ongelmia” – kyltti kertoo voimakkaan suorasanaisesti kantaa ottamalla nykytilanteeseen, kuinka tarvitsisimme merkittäviä ratkaisuja maapallon pelastamiseksi. Erityisesti ratkaisuja ihmisen voimistaman ilmastonmuutoksen vaikutuksia vastaan. Teoksen kuvassa näkyy valtamerissä liikkuvat pyörteen omaiset muovijätelautat, jotka kulkeutuvat valtamerien merivirtojen mukana ympäri maapalloa. Muovinkappaleet heikentävät todistetusti meressä ja rannikoilla ekosysteemien elinvoimaisuutta.

”Joka vuosi valtameriin päätyy yli kahdeksan miljoonaa muovipussia, jotka aiheuttavat vahinkoa mereneläville, kalastukselle ja turismille maksaen vähintään 8 miljardia dollaria vahingoittaessaan merten ekosysteemejä. Jopa 80 prosenttia kaikesta merissä olevasta roskasta on peräisin muovista.

On jo korkea aika alkaa taistella valtameriämme turmelevaa muoviongelmaa vastaan. Muovijäte kelluu Indonesian rannoille, asettuu merenpohjaan

pohjoisnavalla ja kulkeutuu ravintoketjun kautta ruokapöytiimme. Olemme odottaneet jo liian kauan ja ongelma on päässyt pahentumaan. Nyt se on pysäytettävä”, sanoo Erik Solheim, YK:n ympäristöohjelman (UNEP) johtaja totesi 23.2.2017, #CleanSeas -kampanjan tiedotuksessa.

Ympäristönsuojelu koko eläinkuntaa varten vaatisi merkittäviä ponnistuksia ihmiskunnalta ja ponnistuksiin rohkaisevaa viestiä tässä tavoittelin. Pieneksihän sitä itsensä tuntee ison maailman pyöriessä, mutta aina on mahdollista vaikuttaa herättävästi lähipiiriin tai etäisempiin ihmisiin ja heidän ajatusmaailmoihinsa.

Kuva: Janne Kaakinen

”Älä hidasta kävelytien liikennettä” – kyltti voisi yhtä hyvin sanoa; älä pysähdy katselemaan/aistimaan luontoa tai ympäristöä. Sen yritin välittää kuvan kautta, mutta jälkeen päin huomattuani se ei toiminut toivotulla tavalla. Viimeinen merkintä tutkimuspäiväkirjassani liittyen kylttien kuvitusta varten on seuraavasti kirjattu toukokuun 10. päivä 2016:

”Paska päivä, mut sain vikan kyltin valmiiksi!! (Haastavaa keksiä...)”

Tämän teoksen kohdalla uupumus vaikutti lopputulokseen. Vaikka ajatus on kyllä mielestäni

kaunis, sillä luonnossa ja ympäristössä on paljon nähtävää, kun sinne vain kohdistaa katsettaan. Näkymään havahtuessa se yleensä kuvataan kyllä hartaasti, mutta mielestäni näin itse aistikokemus jää sitä laimeammaksi.

Kuvat: Janne Kaakinen

”**Ole! Tee merkityksellisiä tekoja – elämme vain kerran**”, *Ole!* huudahdus on tapa, jolla toin sanan *ole* mukaan tähänkin positiivista sanomaa viestivään teokseen. Koen voimaannuttavaa vaikutusta ihmisten tavasta elää, kun he ovat kiinni nykyhetkessä ja elävät *täysillä*. Jokaisella tulisi elämässään olla tavoitteita ja pyrkimystä tehdä unelmilleen asioita, jotta ne toteutuisivat. Vain kerran olemme saaneet siihen mahdollisuuden tämän elämän osalta. Toki jotkut näkevät, että sielu jatkaisi matkaa myös toisiin kehoihin, mutta sen metafyyssisen pohdinnan tason jätin tästä teoksesta pois. Toki teoksen tekstin kyseenalaistaen siitä löytyy tuokin puoli.

”Unelmointi kielletty! Pysy kuplassa.” – kyltti kertoo ihmisten kuplautumisesta somessa. Jokaisen somen *algoritmin* päivityksen jälkeen, näyttävät ihmiset saavan yhä enemmän vain omaan elämäkatsomukseen tai todellisuuskäsitykseen sopivaa materiaalia nähtävilleen. Mikä näitä turhauttavia kuplia enää puhkoisi?

Tämä teos muutti muotoaan vielä viimeisinä päivinä ennen kuin kuvat lähtivät printtaukseen. Alun alkaen ajatus oli käsitellä ihmisten käyttäytymistä liikennevaloissa. Siitä nuo hahmot. Aiheen vaihduttua

huomasin silti hahmojen ”digitaalisuuden” sopivan edelleen teokseen ja kuplan tein vielä ympärille.

Kuvat: Janne Kaakinen

”Elä! Hengitä! Unelmoi! Olet vapaa” – kyltti lähti ideasta käyttää kaveriporukalla perustetun seuramme logoa, jossa nyrkki on kohdistettu kohti katsojaa. Nyrkkitervehdys muuntui peukun näyttämiseksi ja sen sanoman ympärille kokosin ajatuksia kannustavista kehotuksista. Niistä poimin kylttiin seuraavat, joilla on varmasti merkitystä jokaiselle ihmisille. Se kuinka vapaa jokainen on oikeasti, on mielestäni kyseenalaistettavissa. Liukuvien yhteiskuntanormien puitteissa kaikki toivovat kokevan omassa elämässään vapautta. Joissakin maissa ihmiset vain unelmoivat vapaudesta.

”MITÄ, VIELÄKÖ JATKAT LUKEMISTA?”

6. AINEISTON KERUU JA ETNOGRAFINEN ANALYYSI

6.1.1. #Kylttitempauksen vaikutuksia

Työ taideprojektin parissa on ollut pitkäjänteistä ja vaativaa. Taideprojektin uudenlaisten liikennemerkkien esillepano oli haastavaa ja jännittävää. Tästä muodostui jännittävin näyttely, mitä tähän mennessä olen esille laittanut. Aihevalintani onnistui luomaan keskustelemaan sekä käsittelemään juuri tämän ajan ilmiöitä, jotka erityisesti ovat esillä sosiaalisen median puolella. Rasismi ja vihapuheet ovat olleet valitettavasti jokapäiväistä käytäntöä internetissä muutaman vuoden ja asetin esille näyttelyn, jossa viitataan näihin ilmiöihin, mutta huumoria käyttäen.

Onnistuin mielestäni monessa asiassa yli odotusteni, saaden erityisesti suomalaisia keskustelemaan tuiki tuntemattomien kanssa kylteistä. Sain innostettua ihmisiä ottamaan valtavasti kuvia kylteistä ja itsestään kylttien kanssa. Kuulin, että jopa treffipalstoilta löytyi poseerauksia kylttien kanssa, kuten deittisovellus Tinderistä sekä Facebookin omilta treffihakuun tarkoitetuilta yksityisiltä sivuilta. Oheinen kuva on esimerkki, eikä löytynyt kyseisiltä sivuilta.

Ihmiset aloittivat erilaisia keskusteluja somessa ja kymmeniä kuvia oli esillä Facebookin avoimessa ryhmässä nimeltä Kyltinarvostajat. Ainoastaan Whatsapin tai Snapchatin yksityisien viestittelyiden varmuudesta ei ole saman lailla todisteita kuin muualla somessa, mutta jotain olen kuullut kavereilta, että sielläkin on jaettu kuvia ja ajatuksia.

Kuva: Jyri Riihijärvi

6.1.2. Etnografisen analyysin merkitys

Sana etnografia merkitsee ”ihmisistä kirjoittamista, ”ihmisten kuvaamista”. Etnografia on määritelty mm. taiteelliseksi ja tieteelliseksi tavaksi kuvata ja ymmärtää kulttuuria tai ryhmän sosiaalisia toimintoja toisen kulttuurin näkökulmasta katsoen. (Alvesson & Sköldberg, 1994, 109)

”Etnografinen analyysi kysyy *mitä?* – se ei kysy *miksi?*”

- Aineiston analysoinnin peruseriaatteena on löytää ja kehittää sellaisia käsitteitä, jotka auttavat ymmärtämään, mistä tutkittavassa ilmiössä on kysymys.
- Ei pyritä ymmärtämään, *miksi* jokin on vaan *mitä* jokin on.

Etnografia on antropologisen tutkimuksen pääasiallinen menetelmä. Sen avulla yhdistetään kielellisiä ilmaisumuotoja kulttuurin käytänteisiin. Etnografia on kirjallinen kuvaus jollekin ihmisryhmälle tyypillisestä sosiaalisesta tapahtumasta ja tulkinnallisista käytännön tilanteista. Etnografisessa menetelmässä on havaittavissa kaksi vastakkaista piirrettä:

- Kyky astua taaksepäin ja ottaa etäisyyttä omiin kulttuurisidonnaisiin reaktioihin niin, että saadaan hyväksyttävissä oleva ”objektiivisuus”.
- Alttius identifioida itsensä kohderyhmään tai kokea empatiaa siihen, jotta saavutettaisiin ryhmään kuuluvuuden – *insiderin (sisäpiiriläisen)* – perspektiivi.

Tutkijan on pystyttävä sopeutumaan tilanteeseen ja herättämään luottamusta. Tutkija kokoaa aineistonsa osallistuvan observoinnin ja haastattelujen avulla. Being there eli suomalaisittain olla läsnä, olla osallinen on avainsana tutkijan roolille. Riippuen tutkijan omasta perehtyneisyydestä asiaan, menetelmä edellyttää pidempää tai lyhyempää aikaa olla läsnä. Etnograafikon tavoitteena on paitsi ymmärryksen lisääminen tutkittavaa ilmiötä kohtaan, myös diskurssin eli osallistavan keskustelun lisääminen (Anttila, 2005, 344-345).”

6.2. Katsojien haastattelut ja näyttelyn havainnointi sosiaalisessa mediassa

Olen jo usein opinnäytetyössä todennut, että kirjoitan työelämän kehittämishankettani laadullisena tutkimuksena, jossa tutkimisen ja observoinnin kohteena on oman taiteen kehittyminen ympäristölähtöisesti. Nautin hetkistä ollessani vuorovaikutuksessa taiteeni kokijan kanssa. Läsnäolo on mielestäni hyvin tärkeää ihmisen elämässä ja yksi tempauksen tärkeimmistä teemoista on *olla läsnä*. Mitä on olla ihminen toiselle, pysähtyä hetkeen,

kuunnella, tulkita katseet ja ilmeet, sekä keskustella avoimesti? Hämeenpuistossa otin toisen ihmisen kohtaamishetkistä kaiken irti.

Katsojien reaktioista kylttien havainnointiin muodostui melko selkeä kaava; ensin muodostui reaktio kyltistä, joka yleisesti sai aikaan houkutuksen siirtyä kyltin eteen katsomaan tarkemmin. Tästä seurasi kyltistä riippuen joko ihmetystä, hämmentyneisyyttä ja/tai huvittuneisuutta. Tai kuten, muutamat reflektoidut ovat kertoneet, niin kaikkea samaan aikaan. Katselun jälkeen kyltti oli usein tallennettava älypuhelimella, jonka jälkeen katsojat siirtyivät katsomaan myös toista puolta kyltistä. Tästä seurasi tarkkailu ympärille, että onko kylttejä lisää näköpiirissä. Melko usein katsojat palasivat polullaan takaisin katsomaan ohitetut kyltit ja kuvasivat nekin. Ne henkilöt, jotka näkivät teokset, mutta eivät kiinnostuneet ottamaan niistä selvää, jatkoivat yleensä matkaansa, eivätkä kiinnittäneet huomioita muihinkaan teoksiin.

Olen kirjannut ylös tutkimuksellisen puolen kohtaamistani ihmisistä seuraavasti:

R1-R30, Reflektoidut henkilöt olen merkinnyt kohtaamistani henkilöistä puistossa.

S1-S30 Sosiaalisessa mediasta henkilöt, jotka jakoivat kuvia ja erikseen kommentoivat niitä.

En kerännyt tutkimuspäiväkirjaan henkilöiden nimiä, joten viittaan heihin tästä eteenpäin pääosin reflektoituina katsojina tai sosiaalisessa mediassa henkilöinä.

R1-5: Ensiksi käyn läpi näyttelyn avajaiset, joihin saapui sadepäivästä huolimatta hieman yli 30 henkilöä. Vieraista iso osa oli ystäviä, kavereita tai tuttuja. Myös Tampereen taidemuseolta ja taiteilijaseuralta saapui väkeä katsomaan, mm. taidemuseon johtaja Taina Myllyharju ja taiteilijaseuran toiminnanjohtaja Arja Moilanen. Päätin aluksi, että avajaiset olisivat minulle sillä tavoin poikkeukselliset, että kerron kaikista teoksista kansanomaisin ja kuvailevin piirtein eli yksityiskohtia säästelemättä, ilman monimutkaisempaa taiteellista kieltä.

Pyrkimykseni oli myös osallistaa vieraita miettimään lisää merkityksiä kylteille, sekä näin saada aikaan keskustelua.

Aloitimme tutkimaan teoksia Puutarhakadun päästä eli ensimmäisenä kylttinä oli ”Älä pysähdy juttelemaan”. Osallistava osuus lähti mielestäni ihan hyvin käyntiin, vaikka heti alkuun ei tullutkaan niin keskustelevaa ilmapiiriä. Sain ainakin kontaktin vieraisiin, kun teokset ja kertomukseni niistä aiheuttivat huvittuneisuutta. Samalla kun kävimme teoksia läpi, melko useat vieraat alkoivat kuvata teoksia. Se antoi heti positiivisen vaikutelman teosten luonteesta.

Ensimmäinen teos, joka aiheutti kunnan naurut oli ”Älä nosta kylttiä” – kyltti. Kerroin sen syntyhistoriaa ja erilaisia kommervenkkejä sen valmistuksesta. Samalla kaksi ohikulkijaakin pysähtyivät hetkeksi ihmettelemään kylttiä ja huvittuivat siitä. ”OLE OSA RATKAISUJA, älä osa ongelmia” – kyltin kohdalla koin onnistumisen tunteen, kun ystäväperheen isä kertoi omia näkemyksiään maapallon tilasta. Olen tuntenut perheen jo kuusivuotiaasta saakka ja olin ihmeissäni, kun niin konservatiiviset arvot omaava henkilö saa välittömästi kiinni teoksen ajatuksesta ja tarjoaa laskennallista tietoa valtameren tilasta ja ihmisen roskaamisen vaikutuksista niihin. Hän siteerasi uutista, jonka oli lukenut lehdestä ja tästä Ellen MacArthur -säätiön raportista oli kyse.

”Ellen MacArthur -säätiön raportin mukaan meriin dumpataan vuosittain ainakin kahdeksan miljoonaa tonnia muovijätettä. Määrää voi verrata siihen, jos meriin kipattaisiin jäteautollinen muovia vuorokauden jokainen minuutti vuoden ympäri.

Jos jätehuolto ei kohennu, meriin päätyvä osuus on kasvamassa kahteen jäteautolliseen minuutissa vuonna 2030 ja neljään minuutissa 2050, raportin tekijät kertovat The Guardian -lehdessä.”

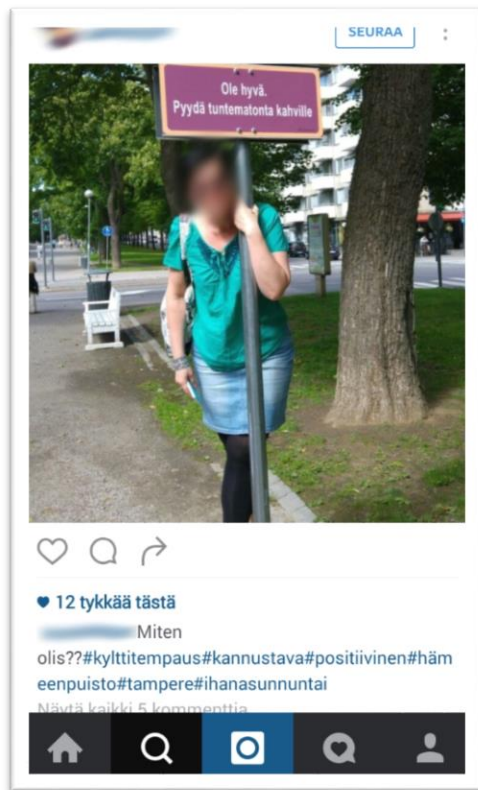
Kyltin tavoite on ottaa kantaa koko maapalloa uhkaavasta tilasta. Kuvan viitteelliset muovijätepyörteet merissä tuovat toivottavasti usealle mieleen juuri ihmisen roskaamisen vaikutukset eläinkuntaan. Kaikki vaikutukset ovat jo pelkästään valtameren eläimille äärimmäisen vakavat.

Avajaisten lopuksi olin jo alkamassa kiittää kaikkia avajaisvieraita, kun taidemuseon johtaja Taina Myllyharju aloittaa spontaanin puheen, jossa hän esittelee itsensä ja käy läpi yhteistyötämme, sekä mainitsee positiivisen mielipiteensä näyttelystäni. Hän kertoo myös, kuinka ovat taidemuseolla aktiivisia ottamaan vastaan julkisen taiteen ideoita ja hankkeita. Minulle tämä kuulosti omaan korvaan haasteelta keksiä välittömästi jotain uutta, vaikka uusin näyttelyni oli vasta avattu Hämeenpuistoon. Siitä hetkestä alkoi kehittymään jatko-osa.

R6-7: Ensimmäisten näyttelyn esilläolopäivien aikana tein useita mielenkiintoisia havaintoja mm. istuessani ”Älä nosta kylttiä”- kyltin läheisyydessä puistonpenkillä. Noin 40-vuotias pariskunta ohittaa kyltin pysähtymättä ja katsomatta tarkkaan tekstiä ja nainen toteaa

miehelle tuoltuneesti ”Kaikki vaan paskaks!”. Itse huvituin tästä hyvin paljon ja merkitsin sen tutkimuspäiväkirjaani omanlaatuisesti onnistumiseksi hämmentää katsojia.

”Ole hyvä. Pyydä tuntematonta kahville.” – kyltti. S1: henkilö oli Instagram palvelussa silmin nähden huvittunut tempauksesta ja jakoi kyseisen kuvan hupaisan tekstin kera. Myös hashtagit ovat mielestäni osuvat kyseiselle kyltille!

Tämän kuvanottaja (S2) oli saanut ilmeisesti suoran treffipyynnön kyltin läheisyydessä ja tekstinsä mukaan suostunut lähtemään oluelle. Kiitokset menivät vain Tampereen kaupungin suuntaan, mutta ilostuin silti tästä.

#randomnessoftheday = päivänsattumanvaraisuus

”ÄLÄ NOSTA KYLTTIÄ” – kyltti sai muutamat ystäväni aluksi huolestumaan ja viestivätkin somen kautta, että joku on kohdellut kaltoin yhtä kylttiä. Tämä oli minusta melko absurdi ajatus, sillä vaatisi isoja työkaluja saada suora tanko vääntymään tuollaiseen kulmaan. Mutta sain näköjään aikaan hämmennystä tälläkin tavoin. (S3)

Teoksen tekstiosuus oli tarkoitettu vitsikkääksi ja hivenen provokatiiviseksi tekstiksi, jota useat tottelivat käänteisesti. Useat ihmiset kävivät nostamassa kylttiä irti maasta ja vartta betoniporsaasta. Kiinnitykseni maahan eivät kestäneet edes ensimmäistä viikonloppua maassa. Olin lyönyt kaksi n.30cm pitkä rautatappia eri suuntiin maan sisään, jotka kiinnitin rautalangalla varteen, kylttien alle piiloon. Joku oli voimiensa tunnossa päättänyt, että tämä on nostettava ilmaan ja saman toteuttivat useat muutkin. Erityisesti lauantaiamuisin kello 3.00 – 5.00 välillä. Sunnuntaiamuisin mennessäni paikalle, oli kyltti kerran nostettu pystyyn, kerran käännetty akselinsa ympäri ja muutaman kerran nostettu kokonaan sijoiltaan betoniporsaasta.

Lopulta tämä rituaalinomaiseksi muodostunut ”hyväntuulinen vandalisointi” toi ajatuksen, että kantaisin kyseistä kylttiä ympäri kaupunkia performanssina, jossa keskustelisin näyttelyn herättämistä ajatuksista. Tästä Tampere-päivän performanssista kerron myöhemmin omassa osiossa.

S4: Tässä esimerkki siitä, kuinka useat ihmiset jakoivat kuvia myös Facebookin Kyltinarvostajat ryhmään, jossa yleensä kuvien jakajien tekstitkin olivat lyhyen ytimekkäät.

Yhtenä iltana ihmisten liikehdintää puistonpenkiltä seurattuani, lähestyin R8 naishenkilöä Metso kirjaston kohdalla. Hän istui toisella puistonpenkillä keskittyneenä kuuntelemaan musiikkia ja katseli myös puiston liikehdintää. Hän säpsähti, kun alkuun kysyin, että voisinko udella hänen havaintojaan ja mielipidettään kylteistä. Keskustelu alkoi varovaisen oloisesti, kun tilanne taisi olla hänestä kummallinen. Alkuun teokset eivät olleet kuulemma saaneet paljoa häneltä huomiota, mutta mitä pidemmälle niistä jatkoimme juttelua, hän kertoi mieltyneensä erityisesti yhteen niistä. Kerroin lisää projektista ja hänkin alkoi seurata tarkasti ihmisten reaktioita. Huomiomme kiinnittyi kuvassa näkyvään äitiin ja hänen tyttäreensä, R9-10. He kävivät kaikki kyltit tarkasti läpi ja tytär poseerasi jokaisen kyltin kohdalla. Tytär ikään kuin poseerasi kyltin nostattaman ajatuksen tai tunteen ilmi. Se oli niin mielenkiintoista seurattavaa meistä kummastakin, että minun oli pakko käydä kysymässä heiltä luvat käyttää kuvaa opinnäytetyöhöni ja kysymässä heidän ajatuksiaan kylteistä. He (R9-10) olivat kuulemma käyneet katsomassa kaikki aiemmat teokset läpi ja olivat niistä hyvin innoissaan, sekä kehuivat niiden välittämiä oivalluksia.

Palasin takaisin puistonpenkille ja R8 uteli mitä olivat näyttelystä mieltä. Kertomani palaute sai hänet innostumaan lisää näyttelystä ja ihmisten reaktioiden seuraamisesta. Päätimme käydä kaikki teokset läpi ja seurata reaktioita. Matkasimme toiselle puolen puistoa keskustellen ja istuuduimme hyvälle kohtaa tarkkailemaan. Teosten herättämistä ajatuksista ajauduimme mm. ihmisen pinnallistumiseen sosiaalisen median vaikutuksesta. Muitakin vaikutuksia tuli keskusteluissa esiin, kuten empatian kokemisen rajoittumista toisia ihmisiä kohtaan. Kolmen tunnin keskustelujen jälkeen hän kiitti näyttelystä ja ajatuksien herättelystä. Tunne oli molemmin puolinen, kuten kaikkien kanssa, ketkä lähtivät mukaan keskustelemaan avoimin mielin.

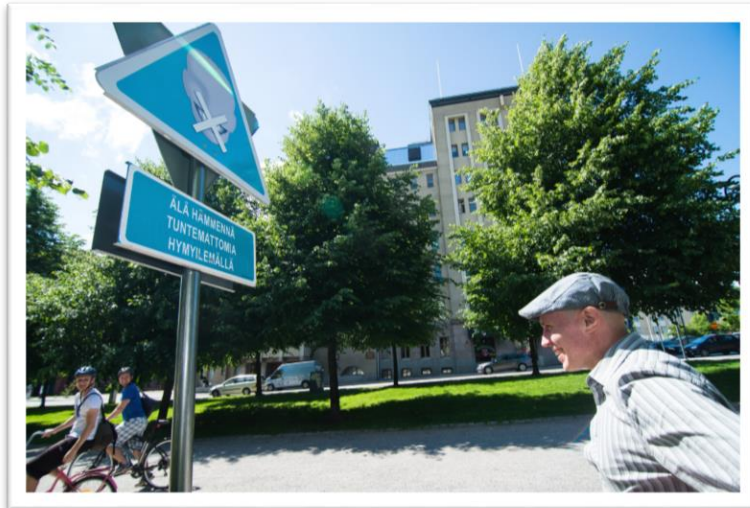
Facebookin Kylttinarvostajat -ryhmässä jaetut kuvat saivat aikaan teosten arvostusta ja huvittuneisuutta. S5-12 ottivat teokset positiivisesti vastaan, vaikka moni ei ollut paikanpäällä niitä nähneetkään. Se oli huvittava piirre, että kukaan ei alkuun kuvannut kaikkia teoksia esille ryhmään, joten ryhmän jäsenillä oli haastava saada kokonaiskuvaa näyttelystä. Siitä

huolimatta teokset saivat paljon huomiota yksitellenkin tai kuvaryppäinä. Toki tällä tavoin ihmiset varmasti kiinnostuivat lähtemään katsomaan itse paikan päälle mitä on esillä.

”Elä! Hengitä! Unelmoi! Olet vapaa” – kyltillä innostuivat ihmiset poseeraamaan hyvin usein ja hymyä irtosi valtavia määriä. Olin yhtenä päivänä esittelemässä teoksia kaverilleni (R11) ja hän halusi nimenomaan poseerata tämän kyltin kanssa. Kohta poseeraamisen jälkeen paikalle tuli R12-13 henkilöt, hieman iäkkäämpi mies ja tämän ilmeisesti noin 30-vuotias poika, ja päätin pysytellä tilanteessa anonyyminä teosten katsojana, jotta kuulisin erilaisen lähestymistavan teosten äärellä. Isä lähestyi rohkeasti lähelle katsomaan teosta ja totesi, että ”Jollain on välähtänyt! Nämä ovat hyvin oivaltavia.” Sitten kaverini ja isä kävivät lyhyen keskustelun teosten aiheista ja itse tarkkailin sivusta. Nuorempi mies katseli kylttejä hymyillen.

Kuva: Janne Kaakinen

Kaksi päivää avajaisten jälkeen oli näyttely saanut jo paljon huomiota paikallislehti Tamperelaisen jutusta, sekä Ylen nettisivuilla, radiossa ja jopa TV2:n paikallisuutisissa haastatteluni kautta.

Lähdimme kuvaamaan teoksia valokuvaaja Janne Kaakisen

(R14) kanssa, jolta löytyi erittäin vakuuttava valmius kuvata aurinkoisena päivänä. Saimme hienoja otoksia teoksista, kun kaksi kaveria huomasi meidät puistossa. ”Onko itse taiteilija?!” kuului takaani ja käännyin katsomaan pyöräilijöitä (R15-16). Kummatkin kaverit kertoivat myönteistä palautetta näkemästään, kun olivat kuulemma jo nähneet kaikki teokset. Samalle päivälle olin sopinut myös Aamulehden toimittajan kanssa jutun teosta, joten siirryin häntä tapaamaan seuraavaksi. Tässä Nikke Kinnusen (R17) kirjoittama juttu:

Viestinnän merkit ja merkitsijät

Erilaiset liikennemerkit haastavat katsojan pohtimaan viestinnän olemusta.

Nikke Kinnunen
Aamulehti

● Ihmiset kulkivat päät painuksissa, allapäin ja tuijottelivat Helsingin katuja. Tamperelaistaiteilija **Janne Hokkanen** seurasi heidän apeaa tarpomistaan.

– Miten heidän päänsä saisi pystyyn, Hokkanen pohti kassatessaan näyttelyään.

Samalla alkoi kehittyä ajatus, joka aineellistui vuodessa Hokkanen uudeksi #Kyltitempausteossarjaksi.

Hämeenpuistoon pystytettyjä, taiteilijan vapaudella ryyditettyjä liikennemerkkejä ei voi ihailla katse maassa. Kyltit saavat kulkijoiden päät kirjaimellisesti pystyyn. Niiden tarkoitus on myös kohentaa mielialaa. Siinä työt ovat tekiensä mukaan onnistuneet.

– Olen seurannut ihmisten ilmeitä ja reaktiota, ja valtaosa hymyilee tai nauraa nähdessään kyltit, Hokkanen toteaa mielisään.

Hokkanen mukaan merkit haastavat katsojiaan miettimään viestinnän, erityisesti sosiaalisessa mediassa tapahtuvan sähköisen viestinnän merkitystä ja tapoja.

Näyttely haastaa miettimään kysymyksiä, kuten kuka todella viestii.

Ajan kuva

#Kyltitempauks on Hokkanen tuotannossa jonkinasteinen poikkeus. Kyltit ovat hyväntuulisia. Suuri osa muusta tuotannosta on puolestaan dystooppista ja jopa synkkää.

Kyltiteoksissa kuitenkin toistuu teemoja, jotka ovat läsnä myös Hokkanen aiemmissa töissä.

– Näissä teoksissa käsitellään muun muassa robotisaatiota ja digitalisaatiota, mutta ehkä hieinan piilotetusti.

Digitalisaatio näkyy töissä sosiaalisen median kommentointina. Yksi kylteistä esimerkiksi kehoittaa pysymään kuplassa.

Kyltit kuvaavat somessa käytävän keskustelun tapaa.

Betoniporsaista pistävien terästolppien molemmin puolin on kiinnitetty merkkejä. Kesinäytelyä katseleva ihminen näkee kulkusuunnasta riippuen vain kannustavia tai lannistavia kylttejä. Janne Hokkanen mukaan tämä

kuvaa sosiaalisen median vastakainasettelua ja ääripäisyyttä.

– Tolppien molemmin puolin näkyvät kyltit ovat hieman kuin toistensa vastakohdat, mutta missä on harmaa alue niiden välillä?

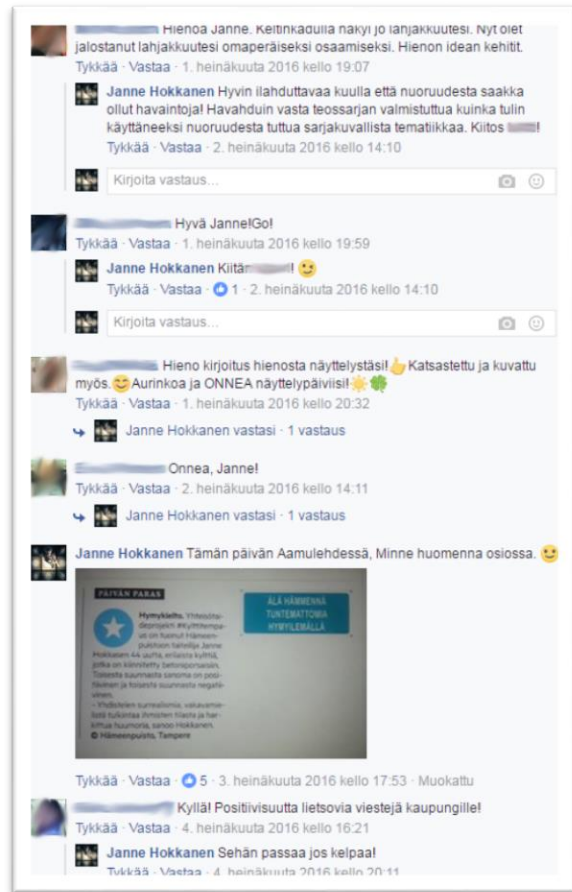
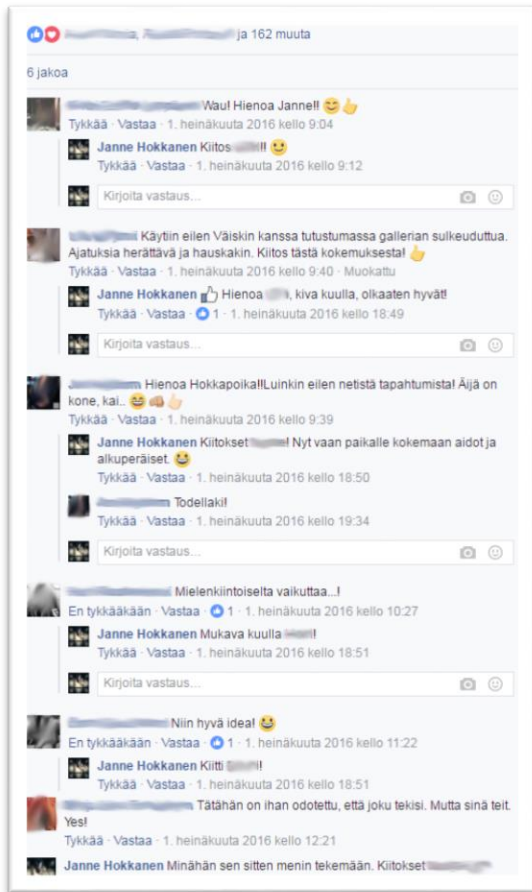
#Kyltitempauks-kesinäytelyyn kuuluu kaikkiaan 39 työtä. Teokset on pystytetty Hämeenpuistoon Tampereen Työväenteatterilta pääkirjasto Metsolle.

Kesinäytely alkoi maanantaina 27. kesäkuuta, ja se kestää heinäkuun viimeiseen päivään saakka.

KLIPPI

Katso videoita, kun taiteilija Janne Hokkanen kertoo kylttien käyttöohjeet. [aamulehti.fi/klippi](#)

Aamulehden artikkeli, 29.6.2016. Nikke Kinnunen, teksti ja Jukka Vuokola, kuvat.

S13-24: Kuvakaappaukset Facebookista, kun jaoin Aamulehden tekemän artikkelin.

Yle Tampere teki Facebookiin useita juttuja tempauksesta. Tässä intoutui S25-26 kirjoittamaan kokemuksesta ”Älä pysähdy juttelemaan” – kyltin lähetyvillä.

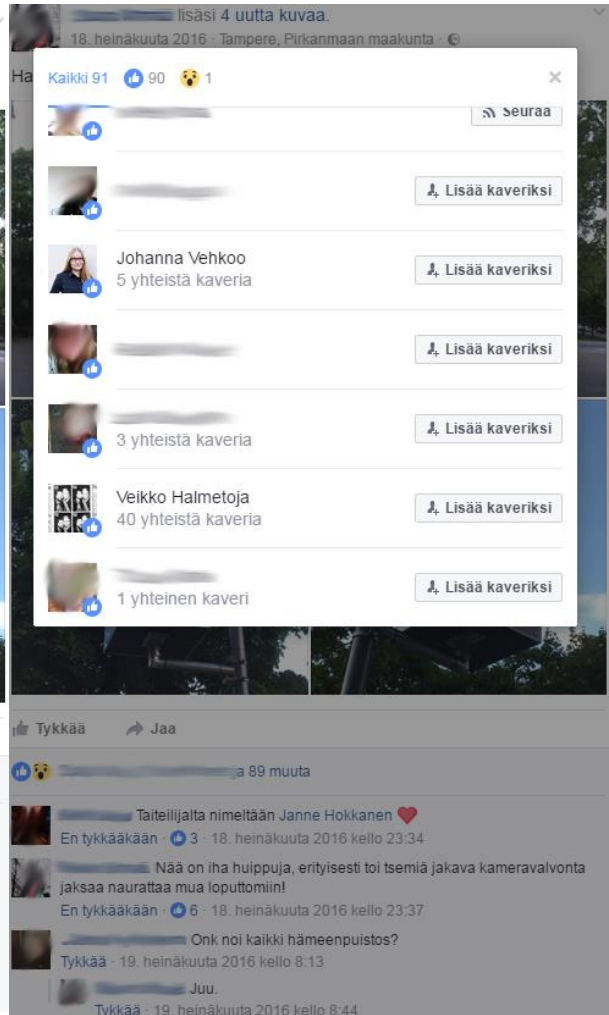
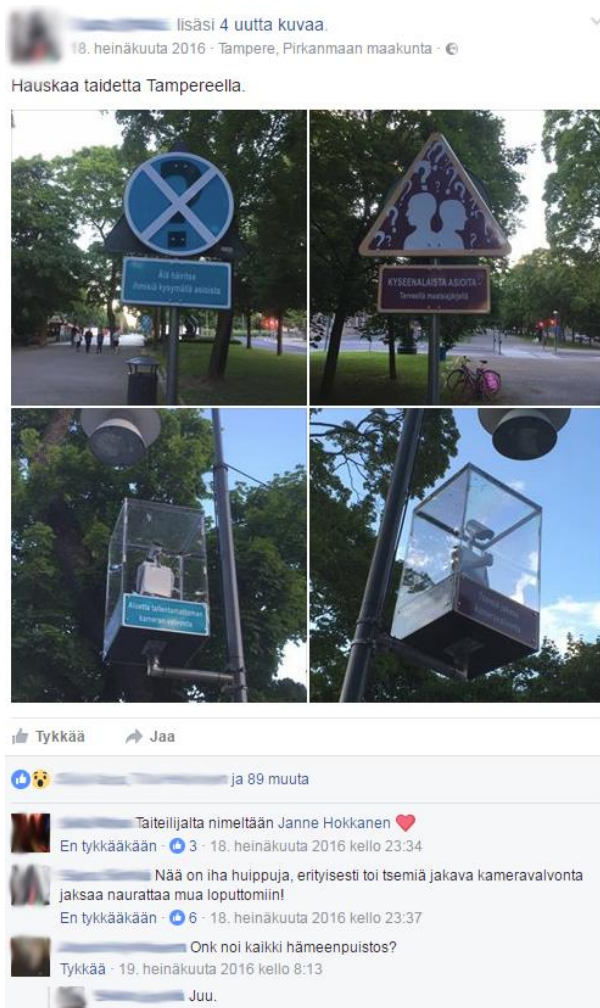
S27-28: Tässä kuvakaappauksia Instagramin kuvajaoista kommentoilla. Ensimmäisen (S27) on nuori nainen, jolta löytyi hyvin vahva ja henkilökohtaisesti innostava mielipide teoksiin. S28 kuvasi ja kommentoi tätä sanomaltaan painokasta teosta. Mukaan hän kirjoitti innostavia hashtagia, kuten #commonsense = maalaisjärki, #questionmark = kysymysmerkki ja #mytampere = minuntampere, sekä #publicart = julkinentaide, jotta ihmiset löytäisivät kuvan palvelusta vielä tulevaisuudessakin. Ulkomaalainen (S29) ihminen myös kommentoi perään: ”Amazing!” emojiin kera.

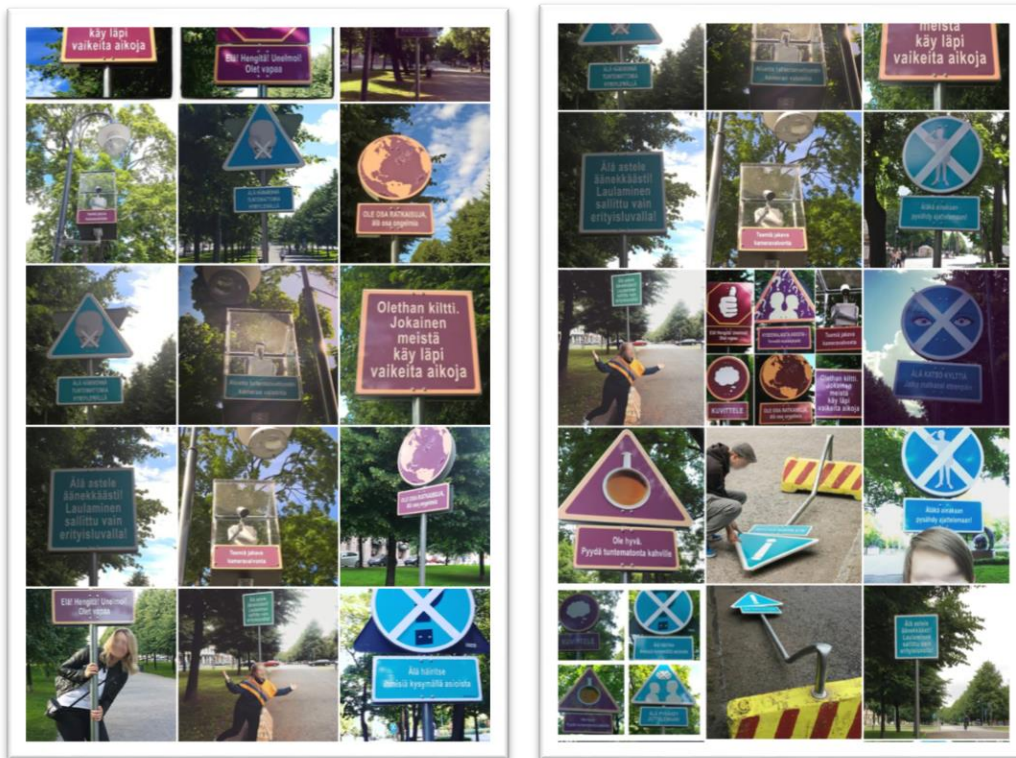

Tämän nuoren pojan S30 ilme ja rento ote teoksen sanomaan sai minut huvittumaan ja mielestäni se välittää sitä kuvaa, että teokset osallistivat ihmisiä monin eri tavoin niiden olemassaoloon.

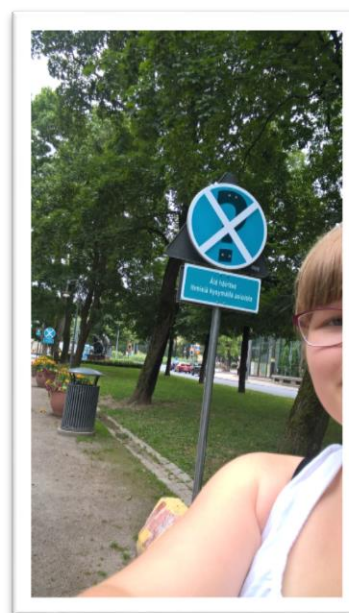
R17-18: 20-vuotiaat nuoret naiset olivat haastateltavinani Metson kirjastolla huhtikuussa 2017. Kummatkin olivat kiinnostuneita kuulemaan taideprojektista, siitä lyhyesti kerrottuani. R17:lle #Kylttitempaus oli tuttu, kun hän muisti nähneensä teoksia Hämeenpuistossa ja kertoi muutamien tuttujen jakaneen niistä kuvia somessa. R18 naiselle tempaus oli mennyt ohitse, mutta teoksia kuvina läpikäytyämme alkoi kummaltakin löytymään aiheisiin näkökulmia, joissa keskustelu yleisesti voimisti kyseen omaisten teoksien merkittävyyttä. Kummatkin kehuivat teosten humoristisia piirteitä ja sitä, kuinka kiinni ne ovat tässä ajassa. Sekä kannustivat iloisesti jatkamaan uuden #Ilmoitustempauksen parissa.

S31: Tämä Facebook päivitys näyttelystäni nousi minulle esille, kun kaverini (S32) kertoi kaikille kommenttina, kuka oli näyttelyn laittanut pystyyn. Todella innostavaa palautetta, joka sai paljon tykkäyksiä. Tykkääjien joukosta poimin tähän esiin kaksi henkilöä (S33-34), joiden painoarvo tykkääjinä on mielestäni merkittävä. Ensimmäisenä Johanna Vehkoo (S33), joka on tutkiva toimittaja ja tietokirjailija. Hän on kirjoittanut Ylelle Valheenpaljastaja-artikkeleita mm. seuraavilla otsikoilla: ”Näin netin äärilaidan trollit höynäyttävät mediaa”, ”Automatisointia ja vanhanaikaista toimitustyötä – näin valeuutisia nyt kitketään maailmalla” ja ”Valheet leviävät faktoja nopeammin – Facebookin faktantarkistus ei toimi”. Minusta on hienoa, kun asiayhteydet teosten sanomasta oli löydettävissä myös toimittajalle kenelle nämä faktantarkistukset ovat olleet työnalla. Veikko Halmetoja (34) on kuvataidekriitikko ja galleristi, jonka tykkäykset kaikkiin päivityksen kuviin tuo varmuutta, että on tullut toteutettua jotain mikä on huomioitu taiteen kentällä.

Näyttelyn jälkeen käydyissä keskusteluissa kymmenien ihmisten kanssa on tullut toistuva asia ilmi; kaikki toivovat näyttelylle jatkoa. Olenkin maininnut sen toteutuvan ja seurauksena on yleisesti herännyt malttamattomuutta nähdä mitä on luvassa. Reaktioiden *olennaisimmat* hetket ovat muodostuneet tilanteista, kun olen esitellyt älypuhelimelta luonnoskuvia teoksista. Usein ihmiset ovat naureskelleet ja/tai jääneet pohtimaan mielteliäinään niiden sanomaa, jos niissä on ollut löydettävissä syvällisempää puolta. Monesti tämä on johtanut keskusteluihin, jotka ovat antaneet minulle uusia näkökulmia, kuinka jatkaa.

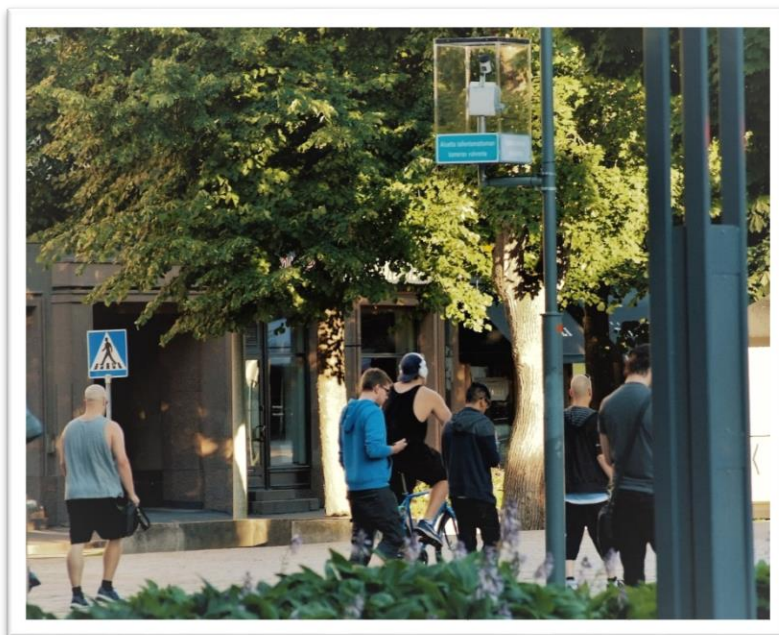

6.3. Ihmisten havainnointikyvyt julkisessa puistossa

”Kuten visuaalista havainnointia tutkivat tutkijat ovat osoittaneet, se mitä ihminen havaitsee, on aivan eri juttu kuin se, mitä hän näkee. Jos joku esimerkiksi lukee tätä tekstiä tietokoneeltaan, hän ei kiinnitä huomiota muihin näkökentässään oleviin asioihin, kuten vaikka työpöydän reunalla olevaan kahvikuppiin. Aivoissa on mekanismi, joka ohjaa huomion tiettyihin näkökentässä oleviin asioihin ja jättää loput vähemmälle huomiolle. Toisin sanoen sillä on merkitystä, miten ja mihin aistit ja huomio kiinnittyvät.” (Don Tapscott, 2009, 117.)

Minusta vaikuttaa, että keskittymiskyky ja kyky havainnoida laajemmin asioita on heikentynyt sosiaalisen median ja älypuhelimien myötä erityisesti kaupunkien julkisessa tilassa. Nykyaikana on kuvailtu monin eri termein ilmiötä, kuinka ihmiset kulkevat zombieita muistuttavina laumoina kaduilla ja puistoissa yhä koukuttuneempina ”somettamiseen.” Informaatiotulvan vyöryessä älypuhelimesta silmille kävelyn ohessa, on se merkittävää, mitä irtoava katse valikoi näkökentästä. Kuten omat havainnointini Hämeenpuistossa osoittaa, niin katse ei välttämättä enää huomioi poikkeavia asioita, kuten liikennemerkkejäni. Itse keskityin Hämeenpuistossa ihmisiä tarkkaillen erityisesti niihin reaktioihin, kun ihmiset nostivat katseen ylös älypuhelimista ja havahtuivat erilaisiin liikennemerkkeihin. Olen kirjoittanut yksityiskohtaisia tulkintoja tästä tutkimuspäiväkirjaani.

Havainnointi R19-24.

Älypuhelimien selausta ja kylttitempauksen huomaamattomuutta.

Kuvassa näkyvistä kuudesta henkilöstä ainoastaan yksi havaitsi kyltit, yksi pyöräili ohitse ja neljä selasi älypuhelimiaan. Kyltin havainnoinut henkilö (R24) on kuvan oikealla laidalla

harmaassa paidassa ja hän oli juuri kuvannut robotin ylhäällä pylväässä. R24 kuvasi kaikki kyltit tuolta matkalta. Havaintoni mukaan siis yhteensä viisi kuvan henkilöä ei huomionnut kylttejä lainkaan Puutarhakadun ja Hämeenkadun väliseltä matkalta. Tämän kaltaiset useat havainnot todentavat jo aiempaakin väittämäni, että älypuhelinta selaavien ihmisten havainnointi julkisilla paikoilla on valikoivaa ja paikoin hyvin rajoittunutta. Erilaiset onnettomuudet ovat mahdollisia lisääntyviä seurauksia, mutta omaa huolta mielestäni tuovat vaikutukset ihmisten läsnäolemisen heikentymiseen.

Vastaavia tilanteita tapahtui niin nuorten, kuin hieman vanhempienkin toimesta. Huvituin puistossa ajatuksesta, että mahtoiko joku älypuhelimien selaajista katsella kuvia kylteistä sosiaalisen median kautta, kun samalla kävelivät niiden ohitse. Kyltit olivat olleet jo monin eri tavoin esillä somessa.

6.4. Tempauksen aiheuttamat lieveilmiöt

Firmaa yhtään mainostamatta, huomasin yhden firman pitävän samalla hashtagilla myös kylttitempauksen kahden viikon ajan, lähes samaan aikaan Tampereella kuin oma näyttely oli esillä. Voinee olla täysin sattumaakin, mutta yllättävän hyvin tuntuisi sopivan ajallisesti, toive saada firman tempaukselle mainostusta hashtagin avulla.

Fazer suklaatehtaan mainos heinäkuulta 2016. Fazerilta kiersi ”kesäduunari” ympäri Suomea ja teki mainoksia kaupunkien urbaanista ympäristöstä. Yli 1500 tykkäystä kerännyt mainos löytyi Instagramista, kun selasin Hämeenpuistoa paikkahauulla. Eli tuo teksti mikä löytyy fazersuomen alta, kertoo mitä kuvia merkitty kyseiselle sijainnille. Lisäsin oman kommentin ikään kuin eleenä, että mainostaja ymmärtäisi ottaa selvää asiasta. Mikä on tuo kyltti ja mitä #Kylttitempaus merkitsee? Minkäänlaista reagoitua tai yhteydenottoa ei tullut.

Näin kirjoitin Facebookiin päivityksenä löydöstäni; ”Mielestäni Fazer pelasi täydellisesti mun pussiin #Kylttitempauksen pohjasanomassa eli ””Kuka oikeasti viestii”. Käyttivät härskisti mainontaansa kylttiäni, antamatta minkäänlaista krediittiä taideprojektilleni. Mainitsivat toki mistä kyltin löytää, mikä on sentään jotain. Minusta on hauskaa et on tullut saatua aikaan pienimuotoinen ilmiö, joka kertoo ilmiöistä ja synnyttää pieniä sivuilmiöitä, jotka niin kuin tämäkin toimii teemaltaan hyvin yhteen.”

Oheisessa kuvassa tekotapa aiheutti keskustelua Facebook kavereiden kanssa ja ihmettelimme juuri mainonnassa tapahtuvaa härskiä kuvien käyttöoikeuksia kohtaan.

6.5. #Kynttilätempaus ”Älä nosta kylttiä” - kyltille

Still-kuva #Kynttilätempaus videosta. Havuseppele ja hautakynnit koristavat kadonneen kyltin liikennemerkkikiveä.

#Kynttilätempaus oli pieni lisätempaus #Kylttitempaukselle. Toteutin vakavamielisen "hautauksen" tempaukselle kahdeksi viimeiseksi päiväksi, kun liikennemerkit olivat esillä Hämeenpuistossa. Tavoite oli samalla saattaa katsojat pohtimaan valvutuneisuutta liikenteessä liikkumiseen ja autoiluun. Sosiaalisen median yhteys on mielestäni tässä oleellinen, sillä niin usein näkee ihmisten kulkemassa katua ylitse samalla älypuhelimiaan selaten. Pienellä muistilapulla viestin taideprojektista, jonka kautta saattoi googlata #Kylttitempausta.

Päivämäärät laitoin tietoihin aluksi väärin lisäten tempauksen teemaan sopivaa sanomaa eli disinformaation jakamista. Myös kysymys ”Kuka oikeasti viestii” löytyy vahvasti tämän takaa. Päivämäärät olivat tietenkin oikeasti 27.6. - 31.7.2016.

6.6. Performanssi Tampereen-päivänä

Toteutin lauantaina 1.10.2016 performanssin kantamalla ”Älä nosta kylttiä” - liikennemerkkiä Tampereen-päivän kunniaksi ympäri Tampereen keskustaa. Tampere juhli 237-vuotispäiväänsä. Reittini kulki Hämeenpuiston läpi Näsinkalliolle, josta siirryin Frenckelin aukion kautta Koskipuistoon ja sieltä Hämeenkadun yli hotelli Ilvekselle ja Laukontorille. Laukontorilta matka jatkui Hämeenkatua ja

sitä pitkin takaisin Hämeenpuistoon.

Tavoitteina oli kysellä ihmisten mielipiteitä #Kylttitempauksesta ja tiedottaa ihmisille mahdollisuudesta osallistua jatko-osaan nettisivuillani kyselylomakkeella. (Sivulla XX)

Todella useat ihmiset pysähtyivät keskustelemaan ja olivatkin teokset nähneet Hämeenpuistossa. Jotkut jopa luulivat teosten olevan vielä esillä, vaikka näyttely oli purettu jo yli kaksi kuukautta aiemmin pois. Ihmisten kanssa käydyt keskustelut ja reaktiot antoivat ymmärtää, että tilausta on todellakin jatkolle ja keräsin suurelta osin lähinnä kehuja oivalluksista ja hyvän mielen aikaansaannosta.

Kaikki kuvat: Mikko Ängeslevä

Kuvat: Mikko Ängeslevä

Useita vastaantulijoita kiinnosti näyttelyn idea, sen someyhteys, kylttien toteutusprosessi ja se millaista palautetta olin saanut teoksiin liittyen. Useat halusivat myös kuvata tilanteen.

7 TULEVAISUUTEEN TÄHTÄÄMINEN

7.1. #Ilmoitustempaus Tampereelle kesälle 2017

#Ilmoitustempauksen valmistus on edennyt hyvin niistä opeista, joita olen kerännyt #Kyltitempauksen pohjalta. Ympäristölähtöiset vaikutukset näkyvät muun muassa siinä, kuinka olen osallistanut lisää ihmisiä heitä tavatessani tai somen välityksellä saaduista palautteista. Tässä seuraavaksi esitys hankkeesta, kuinka esitin sen Tampereen kaupungille ja Visit Tampereelle, sekä Tampereen taidemuseolle.

Julkisen taiteen projekti

#Ilmoitustempaus – työsuunnitelma

Ilmoitustempauksen tavoitteet:

- **Saada aikaan hyvinvointia ja positiivista ajattelutyötä taiteellisena interventiona julkisessa tilassa.**
- **Esille 15 puistoon Tampereen keskustaan ja lähiseudulle.**
- **Projektin alusta saakka ihmisiä osallistavaa sisältöä**
- **Arvot, joista tempaus mm. viestii; asioiden kyseenalaistaminen, sivistyksen ylös ajo, katsojien mielialan kohottaminen niin ulkona puistoissa kuin sosiaalisessa mediassa.**

Ilmoitustempauksen toteutusta:

- Nettisivuillani nettilomake, jonka kautta kuka vaan voi osallistua taideprojektin sanoman pohdintaan, sekä ehdottaa tekstejä ilmoituksiin.
- Muutama koomikko on lupautunut jo mukaan antamaan oman äänensä kuuluville ja lisäämään tempauksen huumoriarvoa.
- Laminoidut ilmoitukset (kooltaan A6-A4) levitetään laajalle useaan Tampereen alueen puistoon ja missään puistossa ei ole samanlaisia ilmoituksia. Valopylväät, roskalaatikot ja sähkökaapit alustoina.
- Kalvolle printatut ilmoitukset ovat aivan uudenlainen tapa viestiä kuvataiteen keinoin.
- **Ihmisten osallistaminen jatkuu, kun teokset ovat esillä puistoissa. Toive on samankaltainen kuin #Kyltitempaukseni osalta eli satoja ja satoja kuvia pitkin internetiä ja keskusteluita liittyen ilmoituksiin.**
- **Tampereen Taidemuseon ja Visit Tampere sivustojen kautta käänös teoksien sanataiteelle englanniksi ja opastus puistoihin. Mm. paperikarttoja jaossa.**
- **Näyttely on esillä kesällä 2017.**

Näyttelytiedote:

Olemme täyttäneet urbaanin ympäristömme erilaisilla säännöillä, ohjeistuksilla ja kielloilla. Niiden lainalaisuuksien murtaminen ja kommentoiminen taiteellisena interventiona on hedelmällistä ja ajatuksia herättävää, kun asiaa tarkastelee huumorin ja sarkasmin kautta.

#ilmoitustempaus koostuu puistoihin kiinnitetyistä, huumorilla kyllästetyistä teoksista, joiden sanoma on kahtiajakautunutta, ja muuttuu katselusuunnasta riippuen. Toisesta suunnasta ihmiset kohtaavat positiivisia, kannustavia asioita, ja vastaavasti toisesta suunnasta negatiivisia ja kieltäviä asioita. Teosten positiiviset ja negatiiviset puolet ovat usein toistensa vastakohtia tai vastakkaisia väitteitä. #Ilmoitustempauksen ideana on haastaa katsojaa miettimään, kuka oikeasti viestii, sekä kysyä, missä ovat myös ne kuuluisat harmaan sävyt vastakohtien väliltä.

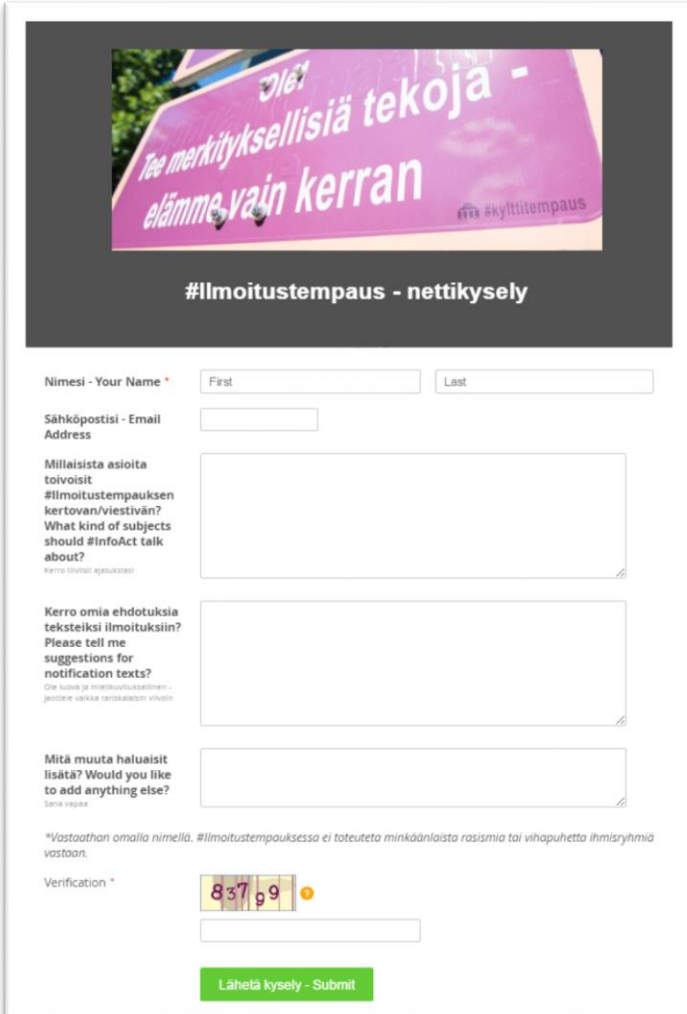
Kysymykseen ”Kuka oikeasti viestii?” sisältyy myös sosiaalisessa mediassa vakavaksi ongelmaksi muodostunut disinformaation ja vale uutisten jako. #ilmoitustempauksen väittämät kumoavat toinen toisiaan, joka vaikuttaa olevan oleellista myös disinformaation levittämisessä. Tavoitteena on osoittaa kompromisseihin kykenemisen merkitys keskustelutaidoissa, ja sellaisen faktoihin perustuvan analysoinnin tarve, jossa huomioidaan harmaan sävyt mustan ja valkoisen välillä.

#ilmoitustempaus tarjoaa lähtökohtia ja vihjeitä kyseenalaistavalle ajatustyölle, jonka toivottuja seurauksia ovat ”ravistelu” ja pieni hämmennys. Keskustelu monitulkintaisista ja yllätyksellisistä ilmoituksista ja kylteistä jatkuu sosiaalisessa mediassa hashtagin #ilmoitustempaus välityksellä.

Perustietoja

Ilmoituksia ja kylttejä on kiinnitetty 13 puistoon, joista lähes jokaisella on oma teemansa. Teoksia on 15 paikassa, ja jokaisessa paikassa on 6 – 10 teosta. Teokset ovat laminoituja papereita, printtejä kalvoissa ja printtiteippejä kylteissä. Teokset on kiinnitetty valopylväisiin ja roskalaatikoiden sekä sähkökaappien kylkiin. Puistot on merkitty #ilmoitustempauksen karttaan, jonka avulla teokset ovat löydettävissä. Kaikki puistot ovat sopivasti kävely- tai pyöräilymatkan etäisyydellä toisistaan. Mukana on viime kesän tapaan myös muutama yllätys. #Ilmoitustempaus on jatkoa kesällä 2016 toteutetulle #Kylttitempauksen näyttelylle.

Asiasanoja; kansallinen identiteetti, suomalaisuus, digitalisaatio, robotisaatio, ilmastonmuutos, ilomielisyyys, sivistyneisyys, kyseenalaistaminen

#Ilmoitustempaus - nettikysely

Nimesi - Your Name * First Last

Sähköpostisi - Email Address

Millaisista asioista toivoisit #Ilmoitustempauksen kertovan/viestivän? What kind of subjects should #InfoAct talk about?

Kerro omia ehdotuksia teksteiksi ilmoituksiin? Please tell me suggestions for notification texts?

Mitä muuta haluaisit lisätä? Would you like to add anything else?

*Vastaa omalla nimellä. #Ilmoitustempauksessa ei toteuteta minkäänlaista rasismia tai vihapuhetta ihmisryhmiä vastaan.

Verification * 83799

Ilmoitustempauksen nettikysely, joka on löytynyt sivuiltani jo vuoden 2016 lokakuusta.

7.2. #Ilmoitustempaus lisättyssä todellisuudessa

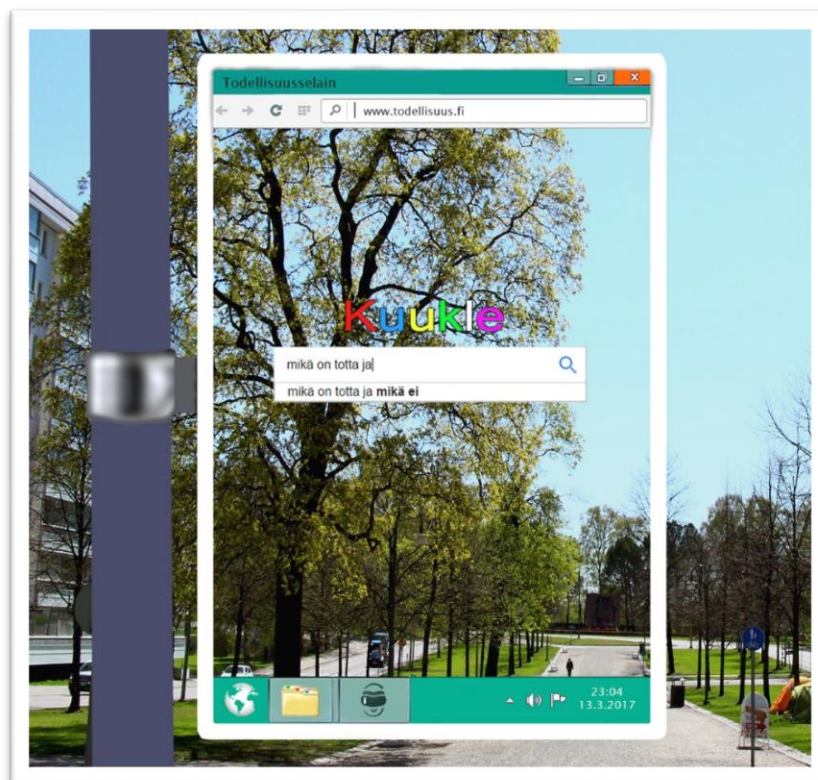
Lähestyn #Ilmoitustempausta vielä vahvemmin virtuaalisen maailman kautta, kun käsittelen myös **lisättyä todellisuutta** (engl. *augmented reality*, lyh. *ar* tai *AR*), joka viittaa näkymään, johon on lisätty tietokonegrafiikalla tuotettuja elementtejä. Sitä näkymää, tässä tapauksessa, *käyttäjät* tarkastelee läpikatseltavien näyttöjen kautta. Se on siis järjestelmä, jossa keinotekoisista, tietokoneella tuotettua tietoa (kuva, ääni, video, teksti, GPS-informaatio) on lisätty näkymään todellisesta ympäristöstä.

Yhdysvalloissa asuva Ronald Azuma määritteli vuonna 1997 lisätyn todellisuuden (Ronald T. Azuma, 2012) seuraavasti:

- Yhdistää todelliset ja virtuaaliset objektit todellisessa ympäristössä
- Toimii interaktiivisesti ja reaaliaikaisesti
- Kohdistaa todelliset ja virtuaaliset objektit toistensa kanssa

Lisätty todellisuus liittyy laajempaan *tehostetun todellisuuden (mixed reality)* käsitteeseen, joka voidaan nähdä liukuvana jatkumona kevyesti lisätystä todellisuudesta kohti täydellisempää immersiota virtuaalitodellisuuteen. (Milgram & Kishino 1994, Schnabel, Aurel, Wang, Seichter, Kvan, 2007, 4)

Itse lisään lisätyn todellisuuden vaikutelmaa tai oikeastaan leikin puistossa ajatuksella lisätystä todellisuudesta, kun toteutan printtejä kalvolle, jossa on ikään kuin näkymä tietokoneen internetselaimesta. Sen taustakuvana näkyy oikea todellisuus, koska kalvo on läpinäkyvä ja kaikissa internetselain on korvattu nimellä, jolla pyrin hämmentämään katsojaa. Kuten todellisuusselain tai rakkausselain. Tässä esimerkkinä luonnos Todellisuusselaimesta, missä kysytään oleellista kysymystä liittyen *lisättyyn todellisuuteen*:

Lisään myös AR-koodia teoksiin, joita katsoja voi käyttää Zappar-nimisen ohjelmiston kautta. Se on ilmaiseksi haettavissa älypuhelimisiin. Koodia käyttämällä ohjelmassa avautuu katsojalle, tai nyt myös käyttäjälle, tekstien englanninkielinen versio, sekä jotain lisättyä todellisuutta aiheeseen liittyen. (<https://www.zappar.com/>)

Isolta osaltaan tämä on kannanottoa *lisättyä todellisuutta* kohtaan, elämän simuloitumisesta omiin kupliin, joissa digitaalinen persoonallisuutemme käy kauppaa sielukkuudesta bittirahalla. Informaatiotulvan vyöryessä päälle, muunnellun totuuden turruttaessa mieliä tai valeiden verhoutuessa silmille, on aina vaikeampi käsittää todellisuutta. Vaikka lisätyllä todellisuudella on mahdollista toteuttaa kaikenlaisia hyödyllisiä käyttötarkoituksia, niin pahoin pelkään, että lopulta koukuttavimmat sovellukset tulevat olemaan niitä, jotka ovat uusilla tavoin ihmismielelle lähinnä haitallisia.

Multitaskaaminen (usean asian yhtäaikainen tekeminen) älypuhelimella lisääntyy ja näin keskittymiskyky erilaisiin asioihin herpaantuu mm. julkisilla paikoilla. Kuten useat tutkimukset ovat osoittaneet, ihmisen aivot eivät kykene keskittymään kaikkeen tekemiseensä koko ajan sataprosenttisesti. Halusin ottaa osaa tähän lähitulevaisuuden todellisuuteen juuri siellä missä se on esillä, eli tuon asiaan huomiota teoksillani lisätyssä todellisuudessa sen omilla ehdoilla ja uudella tavalla koukuttaa ihmismieltä.

”ÄLÄ SITEERAA TÄSTÄ MITÄÄN”

7.3. #Ilmoitustempaus työpaja Kaupunkijamboree tapahtumassa

”Kesällä 2017 Hämeenlinnassa kutsutaan maailman lapset kylään! KaupunkiJamboree on 10 – 18-vuotiaille suunnattu uudenlainen lasten ja nuorten tapahtuma, joka kokoaa yhteen erilaisia ihmisiä ympäri Suomea. KaupunkiJamboree kestää neljä päivää ja näiden päivien aikana leiriläiset pääsevät seikkailemaan neljään ohjelmalaaksoon.”

Näin kerrotaan Kaupunkijamboreen nettisivuilla tapahtumasta mihin järjestäjät tilasivat minulta työpajan neljäksi päiväksi 10 – 18 vuotiaille nuorille. Hyvinkin nopeasti ideoin, että #Ilmoitustempaus saisi jatkoa hieman eri muodossa Hämeenlinnassa ja koordinaattori Antti Knuutila vei suunnitelmani tahoille esitettäväksi. Tahoilta tuli vihreää valoa työpajalle. Toteutan ”Taide ja kulttuuri -laaksossa” 31.7. – 3.8.2017 aikana työpajoja, joissa suunnitellaan ja toteutetaan graafisena suunnitteluna uusia teoksia Verkatehtaanalueella Verkatehtaan ja Hämeenlinnan taidemuseon ympäristöön, eli ilmoituksia ja kylttejä, joissa on samaa teemaa kuin omissa tempauksissani. Lasten ja nuorten panos on hyvin mielenkiintoista kuulla ja nähdä toteutuvan niin keskeiselle paikalle Hämeenlinnaa.

8. LOPPUPOHDINTOJA JA TYÖN LOPPUUNSAATTAMINEN

8.1. Kaikella on merkityksensä

Yksi merkittävä oman itsereflektion tarkoitus on ollut käsitellä oman taiteen sanomaa ja sitä, että olenko ollut tarjoamassa vastauksia vain vaan ajatusprosessille kysymyksiä, joita jokainen voisi sitten käsitellä omilla tahoillaan. Mielestäni tuo jälkimmäinen on lähempänä suhtautumistani taiteen olemukseen ja siksi en ole välttämättä suuria vastauksia pyrkinyt tai osannut tarjota opinnäytetyötäkään kirjoittaessa.

Pystyin aktivoimaan hurjan määrän taiteeseen eri lailla perehtyneitä ihmisiä ajatustyöhön ja jakamaan sosiaaliseen mediaan kuvia ja ajatuksiaan arkiympäristöstään löytyneistä liikennemerkeistä. Olen käynyt läpi useita erilaisia näkökulmia kehittämishankkeeni tavoitteita kohtaan ja lopputuloksia on löytynyt kriittisesti arvioitavaksi prosessin vaiheilta. Ihmisten aktivoitumista tapahtui hyvin eri tavoin Hämeenpuistossa kesällä 2016 ja tapahtuu kesän 2017 aikana lisää useassa puistossa Tampereella. Koen että tämä suunta on hyvä ja sillä on mieluista ja luontevaa jatkaa.

Löysin itsestäni uusia puolia projektin eri prosessivaiheissa. Aina yhtä kliseinen asia, mutta niin paikkansa pitävä, kun kohtaa todella paljon uusia asioita, joista voi ottaa opikseen. Olen huomannut opinnäytetyötä kirjoittaessani, kuinka olen aina halunnut kirjoittaa vastaavanlaista, mutta en ole löytänyt siihen aikaa. Olen erittäin iloinen, että päädyin opiskelemaan Kankaanpään taidekouluun ja päädyin toteuttamaan isoimman näyttelyni Tampereelle, josta seurasi näin laaja ja mielenkiintoinen prosessi kirjoittaa ajatuksiaan, palautetta ja näyttelyn toteutumista auki. ”Kirjoittaminen samaan aikaan sekä torjuu että paljastaa halun toiminnan.” (Derrida, 1978, 226.)

Perimmäisiä kysymyksiä, joita olen pyrkinyt teoksillani ja opinnäytetyöllä esittämään, on *kuinka pysyä ihmisenä* yhä teknologisoituvassa ja ”somettuvassa” maailmassa. Toivon, että osoittamani tiedonjano vaikuttaisi positiivisesti ajatustyöhön, jota käydä aiheista, kuten ihmisyydestä. Olen käsitellyt valemedioiden ja valheellisen tiedon levityksen vaikutuksia ihmisten tiedon käsittelyyn ja kykyyn ymmärtää maailmaa. Sosiaalisen median ja teknologian päivittäinen käyttö on tutkittu aiheuttavan psykologisten häiriöiden merkkejä ja oireita – kuten stressiä, unettomuutta ja pakonomaista tarvetta tarkistaa kaikki sosiaalisen median

ilmoitukset.

Tempauksen ansiot ovat mielestäni sekä tieteelliset että taiteelliset. Julkisen taiteen projekti on suunniteltu ja toteutettu viestimään katsojille yleissivistyksen tärkeydestä, asioiden kyseenalaistamisesta ja toisen ihmisen huomioonottamisesta. Aikana, jolloin länsimaissa on ilmentynyt uusia muotoja käsitellä tiedon merkitystä ja käyttöä jokapäiväisessä elämässä, ei voi väheksyä viestiä, jota yhä useammat pyrkivät jakamaan yleissivistyksen tärkeydestä. Vastaavasti yhä useammat ihmiset tuntuvat kokevan tiedon pelkoa. Tiedon vieroksumisesta uhkaa tulla hyve.

8.2. Yhteistyössä ”mielenkohentajat”

Opinnäytetyössä esittämäni asiakokonaisuudet voivat esiintyä jopa helpostikin toteutettavina. Todellisissa työskentelytilanteissa ja ideansa esittelytilanteissa eri yhteistyötahoille teoksien läpivienti on yllättävänkin haastavaa ja monimutkaista, kun siihen vielä yhdistää eri rahoitustarpeet. Tästä huolimatta haluan rohkaista kaikkia julkisen taiteen hankkeita suunnittelevia ja toteuttajia antamaan kaikkensa ja yrittämään kovasti. Se on tärkeää työtä erityisesti tällaisina vaikeina aikoina, kun koko maailmassa kuohuu vihaa ja apatiaa, sekä äärioikeistolaisten asenteet yrittävät ajaa ihmisten mieliä ahdinkoon.

Valmiudet onnistumiseen kasvavat erilaisten kontaktien ja työelämän kollegoiden kautta. Haasta myös kollegoita ajatuksillasi ennen kuin viet asioita eteenpäin. Se kasvattaa niissä kohdin, mistä olet vielä epävarma. Luovuuden saat kukkimaan, kun raivaat tieltäsi epävarmuuden tunteita, pelkoja tai työelämän kateuksia toisia kohtaan. Keskity, heittäydy, ole avoin muutokselle, sisälläsi ja toisissa ympärilläsi. Ryhmä (kuten opiskelijatoverit) antaa aina enemmän kuin ottaa.

Työelämän kontakteista voi muodostua tärkeitä ystävyysuhteita, joissa inspiraatio liikkuu molemmin puolin. Nautin ajatuksesta, että olen antanut jolle kulle hetkeksi ajateltavaa ja ohjannut tämän ajatustyön kautta mahdollisiin positiivisiin seuraamuksiin. Inspiraation voima on usein koskettanut itseäni toisten taideteoksia aistiessa ja vienyt ajatuksia uusille urille.

Elämässä tulisi riittää aina päämääriä, mutta itse olen kokenut, että matkalla oleminen on taiteen parissa sitä tärkeintä. Pääasia on, että on rehellinen itselleen, ja tähtää intohimonsa

niin, että omanlainen ”äänenkäyttönsä” näkyy ja kuuluu. Inspiroituminen erilaisista asioista on tärkeä intohimoa herättävä lähde.

Luonnosta inspiroitumiseen ehdotan erilaisia patikointeja mielenkiintoisiin kohteisiin Suomessa tai ulkomailla. Kotisohvalta katsottuna taas ehdotan tutustumaan Planeettamme maa-dokumentteihin. Sen jatko-osassa Planeettamme maa II - sarjassa on vielä upeampaa kuvausta maapallomme herkimmillä ekosysteemeillä.

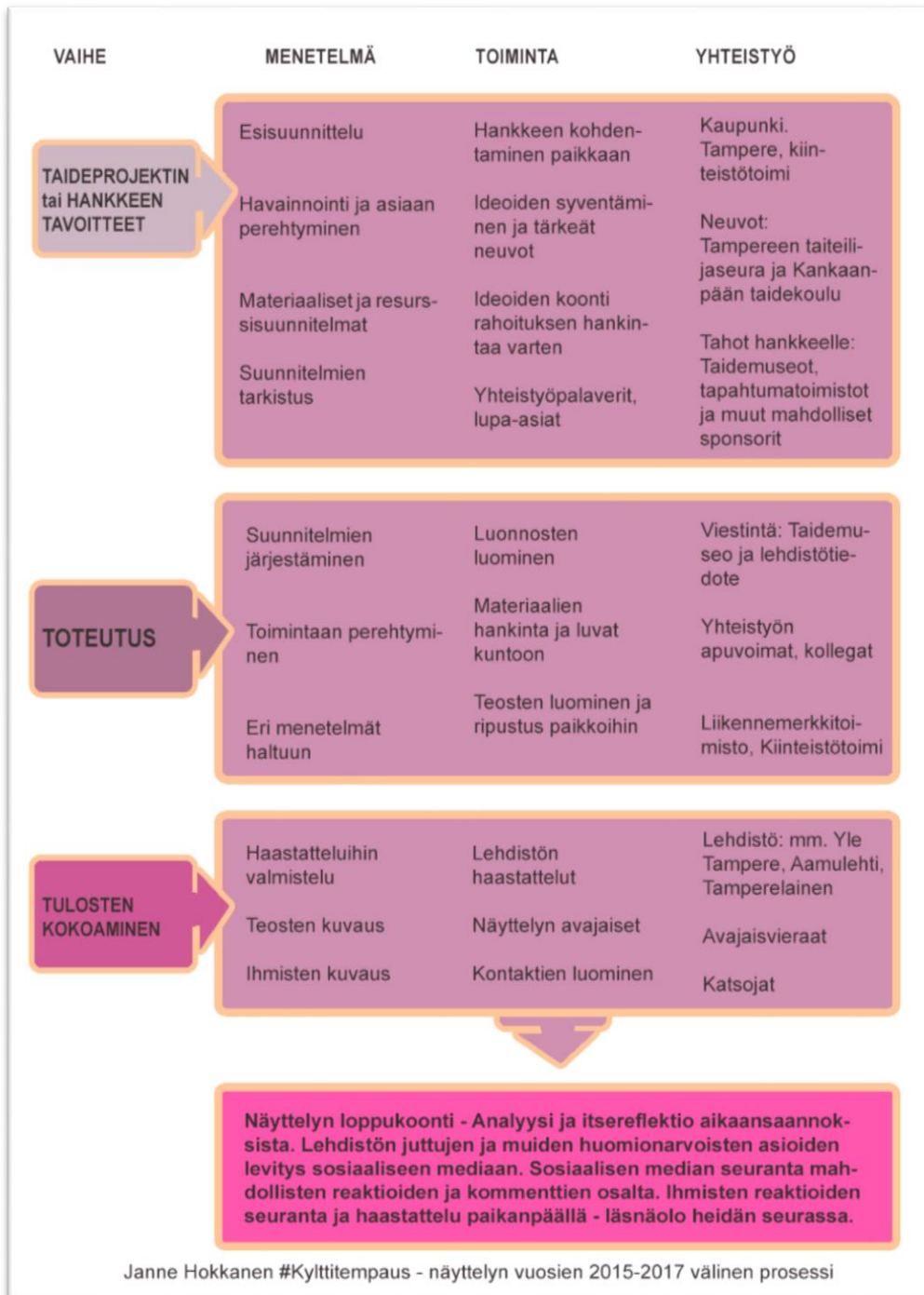
8.3. Yhteistyötahoille kiitokset ja oppimisprosessista

Yhteistyötahojen kanssa onnistumiset ja parannusajatukset oppimisprosessista ovat peruja siitä, että uskoo omaan juttuunsa ja vie sitä eteenpäin rohkeasti. Tässä Tampereen taidemuseon näyttelypäällikön Tapani Pennasen kertaus yhteistyökuvion toteutumisesta ja jatko-osan suosituksesta kesälle 2017.

”Vaikka Janne Hokkanen ei olekaan ensimmäinen kuvataiteilija, joka on käyttänyt liikennemerkkejä taiteellisessa ilmaisussa hyväkseen, näimme taidemuseolla hänen lähestymistavassaan jotain uutta, jotain joka päivitti sen nykypäivään, yhdistäen kuvalliseen taiteelliseen ilmaisuun somekulttuurille tyypillisiä viestintätapoja. Tampereen taidemuseo on toteuttanut ja ollut mukana toteuttamassa useita erilaisia kaupunkitaidehankkeita. Ongelmaksi niissä ovat usein muodostuneet työnjakokysymykset. Jos taiteilija on ehdottanut meille jotain projektia, me olemme mukaan lähtiessämme olettaneet taiteilijoiden selvittävän lupakäytännöt ja pääosan taideteosten esillepanoon liittyvistä ongelmista. Taiteilijat ovat usein taas luulleet, että he toimittavat ehdotukset ja niiden mukaiset teokset, jos ehdotukset hyväksytään ja että museo hoitaa teosten esillepanon. Hokkasen lähestymistapa oli tässä mielessä virkistävä. Hän selvitti itse luvat, järjesti kuljetukset ja osallistui teostensa esille laittamiseen myös käytännössä. Taidemuseo auttoi häntä suhteiden muodostamisessa kaupungin muihin yksiköihin ja antoi jonkin verran myös taloudellista tukea. Yhteistyö toimi moitteitta. Suosittelimme Tampereen kaupungin tapahtumatoimistolle, että he voisivat tukea Janne Hokkasen toista julkiseen tilaan toteutettavaa taidehanketta, mihin he suostuivatkin nähtyään kyltitempauksen kuvat ja luettuaan koosteen yleisön kommentteista.”

Tapani Pennanen
 näyttelypäällikkö
 Tampereen taidemuseo

Tässä selvitys toiminnastani koko idean suunnitelmallisen ja taiteellisen prosessin osalta.

Olen oppinut hyvin paljon erilaisia asioita taideprojektin ja opinnäytetyön kirjoitusprosessista. Olen vahvistunut käsittelemään isompia kokonaisuuksia. Jatko-osa Ilmoitustempaus on yli kaksi kertaa isompi projekti, jossa on vielä enemmän yhteistyökumppaneita ja tahoja, joihin olen ollut yhteydessä. Oppimisprosessi on ollut kallisarvoinen ja siitä olen kiitollinen Kankaanpään taidekoulun henkilökunnalle ja opiskelukavereille, Tampereen taiteilijaseuralle, Tampereen kaupungille ja taidemuseon henkilökunnalle. Sekä kaikille muille yhteistyökumppaneille; Liikennemerkkitoimistolle ja Sähkölaitos Veralle. Ja erityiskiitos kaikille heterogeenisen ryhmäni jäsenille. On ollut ilo vaihtaa ajatuksia!

Marko Annalan sanoittama kappale Mokoma yhtyeelle osuu paikoin hyvin tempauksen teemoihin:

Niin Hyville Kuin Pahoille

Niin hyville kuin pahoille
En piittaa siitä tuumaakaan
Mitä lakikiveen hakataan
En kuulla puolta sanaakaan
Mikä milloinkin on oikeaa

En kaipaa tänne lisää rajoja
Kaipaam enemmän rakkautta

En usko pyhyyteen
En sen autuuteen
Uskon arkiseen
En usko omaan
Se vain kahlitsee
Uskon yhteiseen

Ei kuria kieltämällä saa
Eikä lyömällä hullusta hurskaampaa
Jos jokin onkin suotavaa
Sitä huomenna vääräksi sanotaan

En kaipaa tänne lisää kieltoja
Kaipaam enemmän vapautta

En usko pyhyyteen

En sen autuuteen
Uskon arkiseen
En usko omaan
Se vain kahlitsee
Uskon yhteiseen

Rajoilta aidat kaadetaan
Kirjoista kiellot kumotaan

”ÄLÄ PYSÄHDY AJATTELEMAAN”

9 LÄHTEET

Anttila, K. 2013. Näkökulma tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön
Turku: Turun ammattikorkeakoulu
ISBN 978-952-216-395-0

Anttila Jorma, 2007. Kansallinen identiteetti ja suomalaiseksi samastuminen.
Helsingin yliopiston sosiaalipsykologian laitos. ISBN 978-952-10-3961-4

Anttila, P. 2005. Ilmaisun, teoksen tekeminen ja TUTKIVA TOIMINTA.
Hamina: AKATIIMI Oy. ISBN 952-5378-09-8

Azuma, Ronald T. 2012. A Survey of Augmented Reality.
<http://www.cs.unc.edu/~azuma/ARpresence.pdf>

Derrida, J. 1967. Freud ja kirjoittamisen näyttäminen. Suom. Merja Hintsa.
Helsinki: Gaudemus.

Einstein, A. 1931. Cosmic Religion and Other Opinions and Aphorisms
Englanti: Dover Publications Inc. ISBN 978-048-6-47010-8

Hokkanen, J. 2015-2017. Tutkimuspäiväkirja. Julkaisematon lähde.

Hannula, M. & Suoranta, J. & Vadén, T. 2003. Otsikko uusiksi. Taiteellisen tutkimuksen suuntaviivat. Niin & näin -lehden filosofinen julkaisusarja. Tampere: 23°45., ISBN 952-5503-03-8

Hämeenaho, P. & Koskinen-Koivisto, E. 2014. Moniulotteinen etnografia. Helsinki: Ethnos.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Jung, C. 1964. Symbolit, piilotajuinen kieli.

Madrid: Melsa. ISBN 951-1-11427-1

Milgram & Kishino, 1994. A Taxonomy of Mixed Reality Displays.

http://web.cs.wpi.edu/~gogo/hive/papers/Milgram_IEICE_1994.pdf

Schnabel, Marc Aurel, Xiangyu Wang, Hartmut Seichter, Tom Kvan, 2007. From Virtuality to Reality and Back.

<https://www.sd.polyu.edu.hk/iasdr/proceeding/papers/From%20Virtuality%20to%20Reality%20and%20Back.pdf>

Silvola, Sakari. 2016. Vaikuttiko Facebookin algoritmi Yhdysvaltain vaalitulokseen?

<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/11/09/vaikuttiko-facebookin-algoritmi-yhdysvaltain-vaalitulokseen>

Solheim, E. 2017. YK käy sotaan merten muovijätettä vastaan

<https://www.unric.org/fi/uutisarkisto/27710-yk-kaey-sotaan-merten-muovijaetettae-vastaa>

Tapscott, D. 2009. Syntynyt digiaikaan. Sosiaalisen median kasvatit.

WSOYpro OY, Jyväskylä. ISBN 978-951-0-36583-0

Wearden, G. 2016. More plastic than fish in the sea by 2050, says Ellen MacArthur.
<https://www.theguardian.com/business/2016/jan/19/more-plastic-than-fish-in-the-sea-by-2050-warns-ellen-macarthur>

Valtari, Minna. Facebookin uutisvirran algoritmin uudistukset: autenttisuus ja ajantasaisuus.
<http://someco.fi/blogi/facebookin-uutisvirran-algoritmin-uudistukset-autenttisuus-ja-ajantasaisuus/>

“Kuvittele.”